

NOVOBANSKÉ NOVINY

MESAČNÍK OBČANOV MESTA NOVÁ BAŇA A OKOLIA

Ročník XXIX.

Október 2020

Číslo 10

Cena 0,50 EUR

www.novabana.sk

Milí naši seniori, dovoľte mi, aby som vám pri príležitosti mesiaca úcty k starším srdečne zablahoževal.

Prajem vám predovšetkým pevné zdravie a pokojné, no pritom čo najaktívnejšie prežitie ešte mnohých rokov v jeseni života. Nech sú tak ako aj príroda v tomto období plné pestrých farieb.

Zároveň vám prajem len dobrých ľudí okolo seba.

Ako hovorí jedna múdrosť: „Počúvaj dobre mienenú radu starších, pretože majú viacej životných skúseností a múdrosti.“

Branislav Jaďud,
primátor mesta

Mesto Nová Baňa vyhlasuje XXVII. ročník amatérskej fotografickej súťaže AMFO Nová Baňa 2020

POSLANIE: Propagácia mesta cez farebnú a čiernobielu fotografiu v oblastiach:

- život a ľudia v našom meste,
- príroda a turistické centrá mesta a okolia,
- kultúrne pamiatky v našom meste,
- ľudové tradície a zvykoslovie v meste a okolí,
- šport v našom meste,
- iné ľubovoľné tematické zameranie súvisiace s mestom Nová Baňa.

MIESTO VÝSTAVY: VESTIBUL KINA VATRA

DÁTUM VÝSTAVY: NOVEMBER 2020

UZÁVIERKA A ZBER PRÁC: 22. 10. 2020

Zdravšia a čistejšia Nová Baňa

Dňa 19. 9. 2020 sa vďaka medzinárodnej iniciatíve „Upracme Slovensko“ spojilo mnoho dobrovoľníkov po celom Slovensku, aby sa zapojili do čistiacej aktivít vo svojom okolí.

Jedna takáto akcia prebehla aj u nás v Novej Bani, konkrétne v mestskej časti Chotár, turistickej a hubárskej oblasti vyhľadávanej vďaka rozsiahlym mestským lesom, na mieste, kam sa sťahuje stále viac a viac mladých rodín s deťmi, aby mohli vyrastať v zdravšom a krajšom prostredí. Janko Psoťka, dôchodca pochádzajúci odtiaľto a poslanec Novej Bane, má zo svojho detstva tiež krásne spomienky. „Sklený potok bol plný rakov, ako deti sme ich bežne chytali. Stávali sme si hate. Chodili sme k vodopádu, kde sme sa mohli hrať v 1,5 metra hlbokoj vode.“ Raz mi s úsmevom povedal: „Kdekoľvek necháš deťom voľnosť, vždy skončia v potoku... Deti sú proste deti.“ Spomínal aj na menej veselé udalosti: „V roku 1967 bola povodeň, ktorá zanesla kameňmi Starohutský vodopád, ale do poriadku sa to dodnes nedalo...“ S ľútosťou na to spomínajú aj ďalší starší obyvatelia Starej Huty.

viac sa dočítate na strane 20

KRÍZOVÝ ŠTÁB MESTA NOVÁ BAŇA VYZÝVA STOP KORONAVÍRUSU NOVOBANČANIA ZABRÁŇME SPOLU ŠÍRENÍU OCHORENIA COVID-19

1. Používajme ochranné rúško a ochranné rukavice.
2. Dodržiavajme bezpečnú vzdialenosť min. 2m od iných ľudí na verejnosti.
3. Dôkladne si umývajte ruky mydlom, teplou vodou a dezinfikujte ich.
4. Dezinfikujte predmety - mobil, kľúče, kľučky, volant, počítač, diaľkový ovládač.
5. Sledujme svoj zdravotný stav, v prípade zmeny zostaňte doma a kontaktujte svojho obvodného lekára a Regionálny úrad verejného zdravotníctva Žiar nad Hronom **0911 214 488**
Banská Bystrica **0918 659 580**

Na zníženie rizika pravidelne dezinfikujeme v meste Nová Baňa verejné priestranstvá, bankomaty, autobusové zastávky, vstupy do predajní, lekární, úradu, vchody bytových domov, výťahov, poštových schránok.

Dodržiavajme hygienu rúk, nedotýkajme sa neumytými rukami tváre a očí.

Donášku potravín a liekov pre seniorov domov je možné nahlásiť **od 8:00 do 11:00 hod.** v pracovných dňoch na tel.: **045 67 82 881**
MsÚ Nová Baňa.

FINANCIE NA ROZVOJ MESTA

Zákon 369/1990 o obecnom zriadení v § 4 definuje úlohy pre samosprávu aj v oblasti ekonomickej činnosti v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov a rozvoja obce. V záujme zlepšenia podmienok a zvýšenia kvality života v našom meste pre všetky kategórie obyvateľov je jednou z našich prvoradých úloh zabezpečiť dostatok disponibilných prostriedkov z externých, ako aj interných zdrojov.

V nasledujúcom článku vám ponúkame prehľad čerpania finančných prostriedkov za vybrané časové obdobie. **Finančná kondícia mesta** je dlhodobodhodnotená veľmi pozitívne. Na portáli <http://www.hospodarenieobci.sk/> spoločnosti INEKO je **Nová Baňa** hodnotená **zo 140 miest v r. 2009 na 38. mieste, v r. 2014 na 28. mieste a v r. 2018 na 18. mieste s hodnotením 5,4 z maxima 6,0.** Rok 2019 ešte nie je dostupný. Celkový dlh mesta je od r. 2019 nula eur.

Za obdobie posledných 6 rokov, teda rokov 2014 – 2019, sa na rozvoj mesta reinvestovalo spolu viac ako 4 milióny eur.

Vlastné zdroje na rozvoj mesta v rokoch 2014 – 2019 predstavovali spolu takmer 2,5 milióna eur.

Prehľad vlastných zdrojov sa nachádza v Prílohe č. 1, ktorá je dostupná na stránke mesta v časti aktuality, <https://www.novabana.sk/2436-financie-na-rozvoj-mesta>.

Vlastné zdroje predstavujú najväčší podiel na investíciách na rozvoj mesta, je možné ich lepšie plánovať, dá sa s nimi počítať a pokiaľ sú generované v dostatočnom objeme, garantujú mestu trvalý rozvoj. Výšku disponibilných zdrojov ovplyvňujú naše príjmy a výdaje, ktoré sa vyvíjajú na základe viacerých okolností. V tejto súvislosti sme prechádzali cez obdobia poklesu príjmov po kríze z r. 2008, následnej konjunktúry, ktorá trvala až do roku 2020, keď pre koronakrízu opäť dochádza k poklesu príjmov. Na strane nákladov sme sa museli vysporiadať s legislatívou určeným zvýšením plátov zamestnancov v samospráve o 10 % v r. 2019 a znovu o 10 % v r. 2020. **Zvýšenie plátov v roku 2019 bolo v porovnaní s rokom 2018 o 409-tisíc eur a v dôsledku racionalizačných opatrení prijatých na MsÚ a v ostatných mestom riadených organizáciách predstavoval nárast plátov v roku 2020 v porovnaní s rokom 2019 279-tisíc eur.** Opatrenia tak znamenali **130-tisícovú úsporu v personálnych nákladoch, ktoré môžu byť použité na rozvoj mesta.**

Externé zdroje okrem eurofondov boli za obdobie 2014 – 2019 žiadané vo výške

viac ako **3,2 milióna eur, pričom schválené finančné prostriedky z týchto zdrojov boli vo výške 1 104 544 eur.**

Prehľad externých zdrojov okrem eurofondov sa nachádza v Prílohe č. 2, ktorá je dostupná na stránke mesta v časti aktuality <https://www.novabana.sk/2436-financie-na-rozvoj-mesta>.

Prehľad eurofondov je dostupný na portáli ITMS2014+ <https://www.itms2014.sk/>.

Prehľad schválených eurofondov na rozvoj mesta v rokoch 2014 – 2019:

NOVÁ BAŇA SCHVÁLENÉ	NFP
2019 Vypracovanie lokálnej nízkouhlíkovej stratégie v meste Nová Baňa	14 725
2019 WIFI pre Teba v meste Nová Baňa	14 250
2018 Vybavenie učební v Základnej škole Jána Zemana v Novej Bani	109 021
2018 Obstaranie záhradných kompostérov v meste Nová Baňa	81 777
2018 Novovytvorené miesta v Základnej škole Jána Zemana Nová Baňa	188 698
408,471	

Prehľad neschválených eurofondov na rozvoj mesta v rokoch 2014 – 2019:

NOVÁ BAŇA NESCHVÁLENÉ	NFP
2019 Podpora opatrovateľskej služby v meste Nová Baňa	47 880
2017 Optimalizácia procesu kompostovania v meste Nová Baňa	481 477
529,357	

Za všetkými projektmi je množstvo odvedenej práce všetkých, ktorí sa na nich podieľali, patrí im za to naše poďakovanie. Čaká nás ešte veľa úloh a cieľov, ktoré sa budeme spoločnými silami snažiť dosiahnuť a splniť. Určite je čo zlepšovať.

O konkrétnych rozvojových plánoch po končiacom PHSR na roky 2014 – 2020 v rámci už nového PHSR na roky 2021 – 2027 (program hospodárskeho a sociálneho rozvoja) sa s vami radi podelíme v samostatnom článku v najbližšom období.

Mgr. MVDr. Branislav Jaďud', MBA,
primátor mesta

MESTO NOVÁ BAŇA SÚČASŤOU POTRAVINOVEJ ZBIERKY „PODEĽ SA A POMÔŽ“

Potravinový reťazec Lidl spustil od štvrtka 1. 10. 2020 projekt potravinovej zbierky s názvom „Podeľ sa a pomôž“, do ktorého sa aktívne zapojilo i mesto Nová Baňa. Zámerom predmetného projektu je **kontinuálne pomáhať obyvateľom konkrétneho mesta ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením. Predajňa LIDL v Novej Bani je jednou zo 144 predajní v 92 mestách na Slovensku, v ktorých bude projekt podpory občanov, pre ktorých je potravinová zbierka určená, prebiehať počas jedného roka.**

Spolupráca mesta Nová Baňa s organizačným tímom pripravovaného projektu potravinovej zbierky spoločnosti Lidl Slovenská republika začala už v júli 2020. Cieľom tohto projektu je dlhodobá a pravidelná podpora obyvateľov mesta, ktorí to najviac potrebujú – tých, čo sú ohrození chudobou a sociálnym vylúčením. Zákazníci predajne LIDL budú mať počas trvania projektu – 365 dní, možnosť po zaplatení svojho nákupu venovať časť zakúpených trvanlivých a suchých potravín do špeciálne označeného koša, ktorý je umiestnený priamo v predajni – v zóne za pokladnicami. Každý kôš je označený logom spoločnosti a názvom projektu „Podeľ sa a pomôž“.

Neváhajte sa i vy zapojiť do potravinovej zbierky pre tých, ktorí to v súčasnosti ocenia ešte viac ako kedykoľvek predtým. Nielenže pomôžete, ale aj urobíte radosť svojim spoluobčanom, ktorí to najviac potrebujú. O priebehu zbierky vás budeme pravidelne informovať aj na webe a sociálnych sieťach mesta Nová Baňa.

Ing. Mgr. Eliška Vallová,
agenda sociálnych vecí

Informačný blok primátora mesta Nová Baňa

• Dňa 30. 9. 2020 zasadal krízový štáb mesta Nová Baňa v plnom zložení. Už od začiatku pandémie sú na webstránke mesta zverejnené zápisnice zo všetkých zasadnutí KŠ (<https://www.novabana.sk/samosprava/civilna-ochrana/zapisnice-krizoveho-stabu>). Zároveň sú všetky aktuálne informácie o nariadených a prijatých Covid-19 opatreniach zverejnené na webstránke mesta v špeciálnom banneri <https://www.novabana.sk/informacie/covid19>. Prebiehajúca druhá vlna si rovnako ako tá prvá vyžaduje od všetkých disciplínu, najmä vzhľadom na jej rozsah a rastúce počty pozitívnych prípadov. Mesto začalo s plošnou dezinfekciou prostredníctvom príslušníkov DHZ už koncom augusta. Mestská polícia má tiež k dispozícii dostatok dezinfekčných prostriedkov pre všetkých domových dôverníkov v bytových domoch, v ktorých sa odporúča znova vykonávať dezinfekciu vnútorných priestorov. Na základe sprísnených opatrení pri nákupoch je možné opätovne využiť službu dovozu potravín (čísla sú zverejnené na stránke v banneri Covid-19). Veľký dôraz je potrebné klásť aj na opatrenia v školách a školských zariadeniach. Materiálno-technické zabezpečenie a postupy

na zvládnutie pandémie sú v porovnaní s prvou vlnou omnoho dostupnejšie.

• V tomto vydaní novin sa v samostatných článkoch dočítate o finančných možnostiach mesta a možnostiach získania externých finančných prostriedkov z rôznych grantových a dotačných schém. V stanovenom termíne do konca augusta mesto požiadalo ministerstvo financií o refundáciu mzdových nákladov zamestnancov MŠ a v priebehu mesiaca september už boli finančné prostriedky poukázané na účet MŠ. Po schválení návratnej finančnej pomoci mesto podalo žiadosť na ministerstvo financií o vyplatenie sumy 167 000 eur, ktorá musí byť spotrebovaná na vybrané projekty do konca roka 2020. Táto finančná výpomoc nám umožní zodpovedajúcim spôsobom zaviesť zber biologicky rozložiteľného odpadu, a to už od 1. 1. 2021. Z návratnej finančnej pomoci bude opravené aj oplotenie pri radničnom parku a vyrieši sa aj zatekanie do obchodných priestorov, ktoré sú pod radničným parkom. Z vlastných zdrojov sa v mesiaci október zrekonštruuje cesta na Chotári. Na základe verejného obstarávania bude rekonštrukcia vlastnou technológiou realizovať spoločnosť BITUNOVA. Po schválení MsZ sa uvoľní aj prostriedky v objeme 15 000 eur na opravu výtlkov v ďalších úsekoch mesta,

ktorá bude realizovaná v priebehu mesiaca október.

• Kultúrne a športové podujatia v rámci Novobanského jarmoku sme, žiaľ, v prevažnej miere museli zrušiť až na niekoľko podujatí, ktoré sa realizovali v priebehu letných mesiacov. Tak na umelcov, ako aj športovcov toto obdobie doľahlo obzvlášť negatívne a môžeme len dúfať, že budeme schopní sa vrátiť ku všetkým podujatiam v budúcnosti v čo najkratšom čase.

• V mesiaci október a november zároveň prebieha tvorba rozpočtu na rok 2021, z ktorého bude vyplývať, aké projekty, ktoré budú schválené poslancami MsZ, bude možné realizovať. Práve v tomto období očakávame vyhlásenie výzvy na vybudovanie CIZS, ktorá mala byť vyhlásená už na jar a do ktorej je mesto oprávnené sa zapojiť, keďže mu bol schválený projektový zámer na vybudovanie CIZS podaný v decembri 2019.

Mgr. MVDr. B. Jaďud', MBA,
primátor mesta

Zo zápisníka mestskej polície

Dovolenkové mesiace v tomto roku sa proti minulým rokom vyznačovali miernym zvýšením aktivít občanov. Príčinou bola pandémia Covid-19, keďže sa mnohí občania rozhodli nevycestovať na dovolenky do zahraničia. Následkom toho bol zvýšený turistický ruch v meste. S prevádzkou zariadení v meste neboli zaznamenané vážnejšie problémy s výnimkou sporadického rušenia nočného pokoja na vonkajších terasách. Rovnako sme vo zvýšenej miere nezaznamenali ani rušenie nočného pokoja súkromnými osobami v domácnostiach. Trochu iná situácia bola v rekreačnej oblasti Tajch, kde bol v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi pohyb osôb oveľa väčší. V tomto priestore boli väčšinou

zaznamenané priestupky ako vjazd vozidla do zákazu, stavanie stanu mimo určeného miesta, jazda motorovým vozidlom po cyklochodníku a pod. Najčastejším porušovaním nariadení bolo nedodržanie prevádzkových hodín na letných terasách. MsP musela opakovane upozorňovať majiteľov prevádzok na dodržiavanie nočného pokoja a doby prevádzky terasy. Celkovo bolo nahlásených deväť podnetov v tejto súvislosti.

Dobrá spolupráca s občanmi mesta a následne aj s OO PZ prispela k dolapeniu páchatela krádeže pri NS COOP Jednota. Páchatel z odparkovaného zásobovacieho vozidla odcudzil tašku s dokladmi, peňaženku a mobil. Mestská polícia však páchatela zadržala a privolala hliadku OO PZ, ktorá si ho prevzala.

Opatrenia sa vykonávali aj v cykloareáli Pod sekvojou, kde mládež trávi čas do neskorých nočných hodín, zakladá tam oheň, hlasno púšťa hudbu z reproduktorov, pričom tým dochádza k rušeniu nočného pokoja. Bolo tiež vykonaných niekoľko kontrol cudzích osôb pohybujúcich sa na území Novej Bane, niektoré z nich totiž obťažovali okoloidúcich občanov a pýtali si od nich peniaze.

V rámci spoločenského života sa mestská polícia podieľala na zabezpečovaní podujatí ako fakľový sprievod s následným annabálom na Zvoničke, spomienka na SNP, športové preteky TriTAJCHlon na Tajchu alebo stretnutie historických vozidiel v Novej Bani.

Róbert Müller, náčelník mestskej polície

CENTRUM
PRÁVNEJ POMOCI

• Centrum právnej pomoci opäť bližšie k vám vďaka otvoreniu nového konzultačného pracoviska v Novej Bani, ktoré patrí do pôsobnosti kancelárie v Žiari nad Hronom.

• Konzultácie budú prebiehať každý druhý piatok v čase od 8:00 do 13:00 hod.

• Na konzultácie sa môžete objednávať osobne, na tel. č. 0650 105 100 alebo prostredníctvom rezervačného systému na webstránke centra.

Podpora projektu futbalovej infraštruktúry

Mesto Nová Baňa sa uchádzalo o finančné prostriedky zo Slovenského futbalového zväzu na základe výzvy na predkladanie žiadostí o finančný príspevok v rámci projektu podpory rekonštrukcie, výstavby a dobudovania futbalovej infraštruktúry.

V meste Nová Baňa pôsobí Mestský futbalový klub Nová Baňa, ktorého história sa začala písať v roku 1912. Futbalový klub využíva areál štadióna na tréningové činnosti, zápasové činnosti, rekreačný futbal a relaxačné a voľnočasové aktivity a akcie pre fanúšikov. Prevádzku a starostlivosť zabezpečujú Technické služby mesta Nová Baňa ako príspěvková organizácia mesta.

Zámerom výzvy bolo získať finančnú podporu na rozvoj futbalovej infraštruktúry, ktorú využívajú v rámci tréningovej prípravy

a zápasovej praxe mládežníckych družstiev. Projekt mesta – Osvetlenie hracej plochy v areáli futbalového štadióna – bol úspešný a získal podporu vo výške 10 000 eur, pričom spolufinancovanie mesta bolo vo výške 3 360 eur. Realizácia prebiehala v mesiacoch júl – august 2020.

Cieľom projektu bola realizácia osvetlenia hracej plochy v areáli futbalového štadióna – reflektorových svietidiel umiestnených na stožiaroch. Projekt bol zameraný na zlepšenie podmienok pri využívaní futbalovej hracej plochy mládežou, ktorá môže teraz športovať aj počas večerných hodín, či pri organizácii športových a kultúrnych podujatiach konajúcich sa vo večerných hodinách.

Ing. Jana Šeclová,
odb. referentka OVŽPSM

„Mestu Nová Baňa boli na financovanie športovej infraštruktúry poskytnuté finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu.“

„Mestu Nová Baňa boli na športovú infraštruktúru poskytnuté aj prostriedky podľa Zmluvy o spolupráci a financovaní realizácie národného športového projektu výstavby, rekonštrukcie a dobudovania futbalovej infraštruktúry v meste Nová Baňa od Slovenského futbalového zväzu.“

Deň bez áut v meste

Už šiesty rok sa mesto Nová Baňa zapojilo do kampane počas Európskeho týždňa mobility, ktorý sa tento rok konal od 19. do 22. septembra 2020. Cieľom tejto kampane aj tento rok bolo povzbudiť jednotlivcov v ekologickej forme pohybu po našom meste. Témou ročníka 2020 bola „Čistejšia doprava pre všetkých“, čo veľmi súvisí s ochranou životného prostredia.

Nová Baňa sa do Európskeho týždňa mobility 2020 zapojila realizáciou aktivity na podporu čistejšej dopravy detí aj dospelých. Do tejto aktivity sa zapojili žiaci materských a základných škôl v našom meste. Deti prišli do školy/škôlky pešo, na bicykli, kolobežke, autobusom či na skateboarde, pennyboarde alebo hoverboarde. Celkovo sa do tejto aktivity zapojilo 425 žiakov, z toho 82 žiakov materských škôl a 343 žiakov základných škôl.

Každý zapojený dostal odmenu vo forme jablčka, ktoré nám poskytol jablkovo-jahodový sad Amazonit z Tekovskej Breznice, a niektorým zo zapojených šťastlivcov boli odovzdané aj vecné ceny, ktoré nám poskytla Slovenská agentúra životného prostredia.

O vecné ceny mohli obyvatelia Novej Bane súťažiť aj na stránke Nová Baňa na facebooku. Z týchto súťažiacich sme vyžrebovali štyroch výhercov, ktorým sme odovzdali odmeny od našich sponzorov.

Ďakujeme všetkým zúčastneným za zapojenie sa do aktivít Európskeho týždňa mobility 2020 a tešíme sa opäť o rok.

Materská škola Nová Baňa

pešo – 59 žiakov, bicykel – 13 žiakov, autobus – štyria žiaci, kolobežka – šesť žiakov

Základná škola sv. Alžbety

pešo – 55 žiakov, bicykel – 18 žiakov, autobus – 38 žiakov, kolobežka – 11 žiakov

Základná škola Jána Zemana

pešo – 127 žiakov, bicykel – 23 žiakov, autobus – 54 žiakov, kolobežka – 12 žiakov, hoverboard – jeden žiak, pennyboard – dvaja žiaci, skateboard – dvaja žiaci

text a foto: Ing. Veronika Búryová

SPRÁVY Z RADNICE

V tejto pravidelnej rubrike vám prinášame najdôležitejšie udalosti, ktoré sa udiali na pôde Mestského úradu v Novej Bani, a informácie z prostredia mestského úradu.

• Vzhľadom na zvyšujúce sa množstvo prípadov nakazených koronavírusom Mesto Nová Baňa pristúpilo od štvrtka 1. októbra k novým opatreniam. Do Klientskeho centra sa vstupuje cez hlavný vchod budovy Mestského úradu, kde vám zmeriame teplotu. **Vstup do priestorov Mestského úradu a pobyt v ňom (vo vnútorných priestoroch) umožníme len osobám s prekrytými hornými dýchacími cestami (rúško, šál, šatka); pri vchode do prevádzky je nutné si aplikovať dezinfekciu na ruky alebo použiť jednorazové rukavice, nutné je tiež zachovávanie odstupov v radoch osôb minimálne 2 m (to neplatí pre osoby žijúce v jednej domácnosti). Vykonávame tiež časté vetranie priestorov**

a pravidelnú dezinfekciu dotykových plôch a kľučiek. Úradné hodiny zatiaľ zostávajú v nezmenenom režime.

• V septembri pokračovala prvá fáza najrozsiahlejšieho štatistického zisťovania v projekte SČÍTANIA OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV 2021 (SODB 2021), ktorý sa realizuje na celom Slovensku v spolupráci so samosprávami. Prvá fáza SODB 2021 je zameraná na sčítanie domov a bytov. Mestá, obce a mestské časti Bratislavy a Košíc v priebehu takmer deviatich mesiacov prvýkrát a dôsledne elektronicky zaznamenávajú údaje o približne troch miliónoch bytov a domov na Slovensku. Samotné sčítanie domov a bytov sa realizuje do 12. 2. 2021. Po tomto termíne nastáva druhá fáza projektu, samotné sčítanie obyvateľov.

Mgr. Ľudmila Rajnohová,
prednostka MsÚ Nová Baňa

Mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 16. 9. 2020

vzalo na vedomie:

- správu o stave plnenia uznesení Mestského zastupiteľstva mesta Nová Baňa,
- správu o výsledku kontroly stavu a vývoja dlhu mesta Nová Baňa k 31. 8. 2020,
- plnenie rozpočtu mesta k 30. 6. 2020,
- správy o plnení rozpočtu od všetkých mestom zriadených organizácií,
- informáciu o výsledku kontroly projektu „Domáca opatrovateľská služba“ v meste Nová Baňa,
- prijaté opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri kontrole projektu „Domáca opatrovateľská služba“.

schválilo:

- 8. zmenu rozpočtu mesta Nová Baňa,
- použitie finančných prostriedkov z rezervného fondu vo výške 79 583 €,
- prijatie návratnej finančnej výpomoci vo výške 167 000 €,
- VZN mesta Nová Baňa o pravidlách času predaja v obchode a času prevádzky služieb na území mesta Nová Baňa,
- VZN mesta Nová Baňa o podmienkach poskytovania dotácií z rozpočtu mesta Nová Baňa,
- VZN mesta Nová Baňa o určení názvov ulíc a iných verejných priestranstiev na území mesta Nová Baňa,
- VZN mesta Nová Baňa o organizácii miestneho referenda v meste Nová Baňa,
- vstup mesta Nová Baňa ako zakladateľa do neziskovej organizácie MEDICAL, n. o., a účasť mesta Nová Baňa v tejto neziskovej organizácii,
- prvých členov správnej rady MEDICAL, n. o.,
- prvých členov dozornej rady MEDICAL, n. o.,
- prevod nehnuteľnosti v prospech Ing. Miroslava Hinku a Ing. Zuzany Hinkovej z dôvodu majetkovoprávneho vysporiadania časti pozemku,
- prevod nehnuteľnosti v prospech Jany Trnkovej

z dôvodu majetkovoprávneho vysporiadania časti pozemku,

- zverenie majetku mesta do správy Technických služieb mesta Nová Baňa na účely spravovania majetku – športoviská, Školská ul.,
- zverenie majetku mesta do správy Technických služieb mesta Nová Baňa na účely spravovania majetku mesta Nová Baňa,
- uzatvorenie zmluvy o zriadení vecného bremena v prospech Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s., na účely majetkovoprávneho vysporiadania pozemku, v ktorom sa nachádza jestvujúca vodovodná prípojka,
- spôsob prevodu nehnuteľnosti v prospech Petra Žemberyho a Mgr. Janky Žemberyovej z dôvodu majetkovoprávneho vysporiadania časti pozemku,
- spôsob prevodu nehnuteľnosti v prospech Adama Holuba a Michaely Holubovej z dôvodu majetkovoprávneho vysporiadania časti pozemku,
- spôsob prevodu nehnuteľnosti v prospech Borisa Ondruška a Mgr. Jany Ondrušekovej z dôvodu majetkovoprávneho vysporiadania časti pozemku,
- spôsob prevodu nehnuteľnosti v prospech Adama Konečného a Ondreja Konečného z dôvodu majetkovoprávneho vysporiadania časti pozemku,
- spôsob prevodu nehnuteľnosti v prospech Mgr. Marty Šuhajdovej z dôvodu majetkovoprávneho vysporiadania pozemku,
- spôsob prenechania do nájmu a nájmu nehnuteľnosti v prospech Petra Beťka a Ing. Miroslavy Beťkovej na dobu určitú z dôvodu majetkovoprávneho vysporiadania užívaných častí pozemkov, ktoré sú dlhodobo neudržiavané,
- spôsob prevodu nehnuteľnosti v prospech Mariana Trnku a Adriany Trnkovej z dôvodu majetkovoprávneho vysporiadania časti pozemku,
- spôsob prevodu nehnuteľnosti v prospech Ľubomíra Bakoša a Aleny Bakošovej z dôvodu majetkovoprávneho vysporiadania časti pozemku,
- spôsob prevodu nehnuteľnosti v prospech

vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome Nábřežná 94 z dôvodu majetkovoprávneho vysporiadania časti mestského pozemku,

- spôsob prevodu nehnuteľnosti v prospech Ľudmily Vallovej z dôvodu zámeru žiadateľky – vlastníčky stavby túto rekonštruovať,
- spôsob prevodu nehnuteľnosti „sklady“ („bananáreň“) obchodnou verejnou súťažou,
- spôsob a podmienky prenechania do nájmu nebytových priestorov na Bernolákovej ul. obchodnou verejnou súťažou,
- uzatvorenie zmluvy o zriadení vecného bremena v prospech Stredoslovenskej distribučnej, a. s., na dobu neurčitú na účely majetkovoprávneho vysporiadania časti pozemkov dotknutých realizáciou stavby „Nová Baňa – ul. Cintorínska – zahustenie TS“,
- spôsob prevodu nehnuteľnosti v prospech Stredoslovenskej distribučnej, a. s., z dôvodu prorealizačného majetkovoprávneho vysporiadania časti pozemkov zastavaných stavbou „9493 – Nová Baňa – ul. Cintorínska – zahustenie TS“,
- prevod nehnuteľností v prospech Stredoslovenskej distribučnej, a. s., z dôvodu prorealizačného majetkovoprávneho vysporiadania časti pozemkov zastavaných stavbou „9493 – Nová Baňa – ul. Cintorínska – zahustenie TS“,
- uzatvorenie kúpnej zmluvy na predaj nehnuteľnosti v prospech JUDr. Vladislava Lalku z dôvodu majetkovoprávneho vysporiadania pozemkov z dôvodu kolaudácie stavby,
- zmluvu o umožnení užívania autobusových zastávok vo vlastníctve mesta Nová Baňa,
- spôsob prenechania do nájmu nehnuteľnosti (časť pozemku C KN parc. č. 6320/2) – uzatvorenie nájmovej zmluvy obchodnou verejnou súťažou,
- Dodatok č. 1 k Etickému kódexu volených predstaviteľov mesta Nová Baňa.

Neschválilo:

- predaj časti mestských pozemkov pre Štefana Žňavu z dôvodu, že mesto do budúcnosti zvažuje na pozemku realizovať iný zámer.

Neschválilo návrh na uznesenie:

- v rámci 8. zmeny rozpočtu mesta Nová Baňa v roku 2020 – výdavky na opravu strechy KD Štále,
- v rámci 8. zmeny rozpočtu mesta Nová Baňa v roku 2020 – navýšenie rozpočtu z rezervného fondu na opravu cesty na Chotári.

Zrušilo:

- Uznesenie Mestského zastupiteľstva mesta Nová Baňa č. 34/2020,
- Uznesenie Mestského zastupiteľstva mesta Nová Baňa č. 5/2020.

Odvolovalo:

- Ing. Katarínu Ditteovú z Rady školy pri ZUŠ v Novej Bani.

Delegovalo:

- Mgr. Ľudmilu Rajnohovou do Rady školy pri ZUŠ v Novej Bani.

Úplné znenie uznesení je zverejnené na úradnej tabuli mesta Nová Baňa a tiež na internetovej stránke mesta www.novabana.sk.

Ing. Veronika Búryová

podľa § 9a ods. 9 zákona SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov a podľa § 281 až § 288 Obchodného zákonníka
vyhlasuje obchodnú verejnú súťaž o najvhodnejší návrh na nájom nebytových priestorov určených najmä na kancelárske účely a poskytovanie služieb.

A. PREDMET SÚŤAŽE

1. Predmetom súťaže je uzatvorenie nájomnej zmluvy na nájom časti nebytových priestorov (administratívne a prevádzkové priestory) v budove súp. č. 40 na Bernolákovej ul. č. 3 a súp. č. 1355. Nehnuteľnosti sú vo vlastníctve mesta Nová Baňa, zapísané Okresným úradom Žarnovica, katastrálnym odborom na LV č. 3853. Predmet nájmu konkrétne:

nebytové priestory s výmerou 111,60 m²

(kancelárie, sklady, chodby, šatne, predsieň, soc. zariadenie)

doba nájmu: neurčitá s trojmesačnou výpovednou lehotou

1. Minimálna výška nájomného za prenájmu nebytových priestorov je stanovená za celý predmet nájmu na **4 594,50 eur/predmet nájmu/rok** a je uvedená bez služieb spojených s nájmom nehnuteľnosti. Služby spojené s užívaním nebytového priestoru (energie – plyn, elektrická energia, voda) sú účtované osobitne a hradí ich nájomca.

B. PODMIENKY SÚŤAŽE

1. Prenájom nebytových priestorov sa uskutoční formou elektronickej aukcie prostredníctvom aukčného systému.

2. Záujemca vo svojom návrhu predloží:

• označenie účastníka súťaže

- pri fyzickej osobe: meno, priezvisko, rodné priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, miesto trvalého pobytu,

- pri právnickej osobe a fyzickej osobe – podnikateľovi: obchodné meno, sídlo alebo miesto podnikania, právnu formu, identifikačné číslo, DIČ alebo IČ DPH, označenie štatutárneho orgánu s uvedením oprávnenia na konanie,

• návrh na uzatvorenie nájomnej zmluvy na nájom nebytových priestorov, za ktorý vyhlasovateľ považuje ponúknutú výšku nájomného za celý predmet nájmu **za nebytové priestory uvedené v eur/predmet nájmu/rok, účel nájmu s dátumom a podpisom záujemcu,**

• vyhlásenie účastníka súťaže, že súhlasí so všetkými vyhlásenými podmienkami súťaže,

• kontakt: telefón a e-mail,

• písomné čestné vyhlásenie účastníka súťaže, že ku dňu podania návrhu nemá žiadne splatné záväzky voči mestu Nová Baňa a organizáciám, ktoré sú zriadené mestom,

• podpísaný súhlas účastníka súťaže so spracovaním osobných údajov v zmysle zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

3. Návrh musí byť vyhotovený v slovenskom jazyku a je možné ho meniť, dopĺňať alebo odvolať iba do skončenia lehoty na podávanie návrhov.

4. Lehota na podávanie návrhov: návrh je potrebné doručiť najneskôr do **21. 10. 2020 – streda, do 12:00 hod.** v zalepenej obálke so spätnou adresou záujemcu

na adresu: Mestský úrad Nová Baňa, Námestie slobody č. 1, 968 26 Nová Baňa, s označením hesla:

„9. OVS – uzatvorenie nájomnej zmluvy – nebytové priestory Bernolákova súp. č. 40 a súp. č. 1355 – NEOTVÁRAŤ!“

5. Otváranie a vyhodnotenie návrhov sa uskutoční po skončení lehoty na podávanie návrhov.

6. V prípade predloženia dvoch a viacerých návrhov sa stanoví termín uskutočnenia elektronickej aukcie (za úvodné cenové ponuky budú považované ceny uvedené v návrhoch) a uskutoční sa elektronickej aukcia na nájom nebytových priestorov. V prípade predloženia len jedného návrhu sa elektronickej aukcia neuskutoční a priestor môže byť prenajatý záujemcovi, ak akceptuje minimálne podmienky stanovené obchodnou verejnou súťažou.

7. Kritériom na určenie víťaza súťaže je NAJVVYŠŠIA PONÚKNUTÁ CENA v eur/predmet nájmu/rok.

8. Priebeh súťaže je neverejný.

9. Oznámenie vybraného návrhu: víťazovi súťaže bude výsledok súťaže oznámený bezodkladne po skončení elektronickej aukcie, resp. po vyhodnotení návrhu v prípade predloženia len jedného návrhu. Rovnako vyhlasovateľ bez zbytočného odkladu po ukončení súťaže upovedomí ostatných účastníkov súťaže, ktorí v súťaži neuspeli, že ich návrhy sa odmietli.

10. Vyhlasovateľ si vyhradzuje právo realizovať komunikáciu prevažne elektronickej formou.

11. V prípade, že nebude s úspešným účastníkom súťaže uzatvorená nájomná zmluva z dôvodov na strane účastníka, môže vyhlasovateľ uzavrieť nájomnú zmluvu s účastníkom, ktorý sa vo vyhodnotení obchodnej verejnej súťaže umiestnil ako ďalší v poradí.

12. Vyhlasovateľ je oprávnený rokovať o uzatvorení nájomnej zmluvy aj v prípadoch, ak z akýchkoľvek dôvodov účastník, ktorého ponuka bola najvyššia, neuzavrie nájomnú zmluvu v lehote určenej vyhlasovateľom súťaže.

13. Vyhlasovateľ si vyhradzuje právo odmietnuť uchádzača v prípade, ak tento je alebo v minulosti bol dlžníkom vyhlasovateľa, resp. organizácie, ktorá je zriadená mestom.

14. Vyhlasovateľ si vyhradzuje právo zmeniť podmienky súťaže alebo súťaž zrušiť podľa § 283 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka. Vyhlasovateľ túto skutočnosť oznámi účastníkom súťaže a uverejní ju spôsobom, ktorým vyhlásil podmienky súťaže.

15. Vyhlasovateľ si vyhradzuje právo odmietnuť všetky predložené návrhy podľa § 287 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka a ukončiť obchodnú verejnú súťaž bez výberu súťažného návrhu. Vyhlasovateľ túto skutočnosť oznámi účastníkom súťaže a uverejní ju spôsobom, ktorým vyhlásil podmienky súťaže.

16. Vyhlasovateľ si vyhradzuje právo v prípade zistenia, že súťažný návrh je neúplný alebo nespĺňa podmienky vyhlasovateľa uvedené v súťažných podkladoch, vyradiť návrh z OVS.

17. Po skončení súťaže vyhotoví vyhlasovateľ zápisnicu z vyhodnotenia súťaže, kde uvedie víťaza súťaže, označenie všetkých záujemcov a ich cenové návrhy.

18. Vyhlasovateľ si vyhradzuje právo neuhrádzať náklady, ktoré účastníkom vznikli v spojení s účasťou na súťaži.

C. PODMIENKY ZMLUVY

1. Na základe výsledku súťaže bude víťazovi súťaže predložený návrh nájomnej zmluvy.

2. Víťaz súťaže sa zaväzuje spolupracovať s vyhlasovateľom na realizácii nájomnej zmluvy a jej podpise.

3. Označenie vyhlasovateľa ako prenajímateľa je nasledovné:

M e s t o Nová Baňa

zastúpené Mgr. MVDr. Branislavom Jaďuďom, MBA primátorom mesta

sídlo: Námestie slobody 1, 968 26 Nová Baňa

IČO: 00 320 897

DIČ: 2021111455

Bankové spojenie: Všeobecná úverová banka, a. s.

Číslo účtu: 14429422/0200

IBAN: SK19 0200 0000 0000 1442 9422

BIC: SUBASKBX

4. Ďalšie podstatné podmienky zmluvy:

(a) splatnosť nájomného (v štvrtročných splátkach, štvrtročne dopredu) a spôsob jeho platenia (prevodom na účet, resp. v hotovosti do pokladne MsÚ),

(b) podmienky refakturácií energií – elektrická energia, plyn, voda – úspešný uchádzač bude energie uhrádzať prenajímateľovi na základe podružných meračov, za energie bude platiť zálohové platby,

(c) úspešný uchádzač bude oprávnený vo dvore parkovať jedno osobné motorové vozidlo,

(d) úspešný uchádzač si zabezpečí povolenie regionálneho úradu verejného zdravotníctva na uvedenie podnikateľských priestorov do prevádzky.

D. ĎALŠIE INFORMÁCIE

Záujemcovia majú možnosť obrátiť sa ohľadom podmienok súťaže a obliadky priestoru na kontaktnú osobu: Lýdia Adamcová, samostatná odborná referentka, MsÚ Nová Baňa, Námestie slobody č. 1, 968 26 Nová Baňa, oddelenie výstavby a investícií, stavebného úradu, životného prostredia a správy majetku, č. dverí 13 na 1. posch., e-mail: adamcova@novabana.sk, príp. na telefónnom čísle 045/67 82 822.

OVS je zverejnená na úradnej tabuli a internetovej stránke mesta Nová Baňa www.novabana.sk.

V Novej Bani dňa 21. septembra 2020

Mgr. MVDr. Branislav Jaďuď, MBA, primátor mesta

Vývoj disponibilných zdrojov mesta Nová Baňa

Rok 2018 bol z hľadiska výšky disponibilných zdrojov pre mestá a obce prelomový. Práve v tomto roku vláda nariadila zvýšenie plátov štátnych zamestnancov a zamestnancov vo verejnej správe o 10 %, a to v dvoch obdobiach za sebou (roky 2019 a 2020). Ide o vôbec najvyššie zvyšovanie plátov štátnych zamestnancov a zamestnancov vo verejnej správe za obdobie posledných 10 rokov. Zároveň došlo aj k prehodnoteniu platových taríf, aby sa viac nestávalo, že základný plat zamestnanca v štátnej správe bude pod úrovňou minimálnej mzdy. Podľa prognózy si mal tento nárast vyžadovať približne 1,6 miliardy eur.

Zvyšovanie plátov v takomto rozsahu malo zásadný vplyv aj na disponibilné zdroje nášho mesta. Na lepšie znázornenie uvádzame v prehľadnom grafe medziročný prírastok a úbytok celkových daní prijatých mestom a osobných nákladov vynaložených na chod mesta a jeho zriadených organizácií. Vývoj celkovej sumy daní, ktoré samospráva prijala, mal až do tohto roka rastúcu tendenciu.

V roku 2018 mesto získalo na daniach o 10,18 % viac ako v roku 2017. V roku 2019 to však bolo už len o 6,43 % viac ako v predchádzajúcom roku, prírastok však bol stále kladný. No podľa

aktuálnej prognózy očakávame tento rok prepád o 1,69 % oproti roku 2019 pre súčasnú situáciu spôsobenú koronavírusom. To znamená, že po dlhšej dobe nastane situácia, že mesto získa z daní menej ako predchádzajúci rok, pričom pôjde o sumu nižšiu približne o 87-tisíc eur pri očakávanom celkovom príjme z daní vo výške 3 403 395 eur.

Na druhej strane je potrebné sa pozrieť na zvyšovanie osobných nákladov v našej samospráve. Z rozpočtu mesta Nová Baňa sú financované mzdy zamestnancov nielen mestského úradu, ale aj Technických služieb mesta Nová Baňa, materskej školy, základnej umeleckej školy, centra voľného času a časti miezd Základnej školy Jána Zemana. Do miezd všetkých zamestnancov bolo potrebné premietnuť avizované zvýšenie a taktiež prehodnotiť platové tarify. Nové platové tarify sa dotkli predovšetkým tých zamestnancov, ktorých príjem bol na úrovni minimálnej mzdy, a zvýšenie platovej tarify spôsobilo, že ich príjem stúpol o približne 30 %. V dôsledku toho vzrástli osobné náklady v roku 2019 o takmer 20 % oproti roku 2018. V roku 2020 sa premietli zrealizované personálne opatrenia, ktoré viedli k určitej úspore osobných nákladov a ich celkový nárast sa podľa súčasného rozpočtu

predpokladá o približne 5,5 %. V roku 2019 boli osobné náklady vo výške 2 559 477 eur a v roku 2020 sú očakávané osobné náklady vo výške 2 696 554 eur.

Kombinácia nárastu podielu osobných nákladov a poklesu príjmov z podielových daní znamená, že disponibilné zdroje v roku 2020 významne poklesli. V nasledujúcej tabuľke uvádzame rozdiel medzi nárastom, resp. poklesom príjmov z podielových daní a nárastom osobných nákladov.

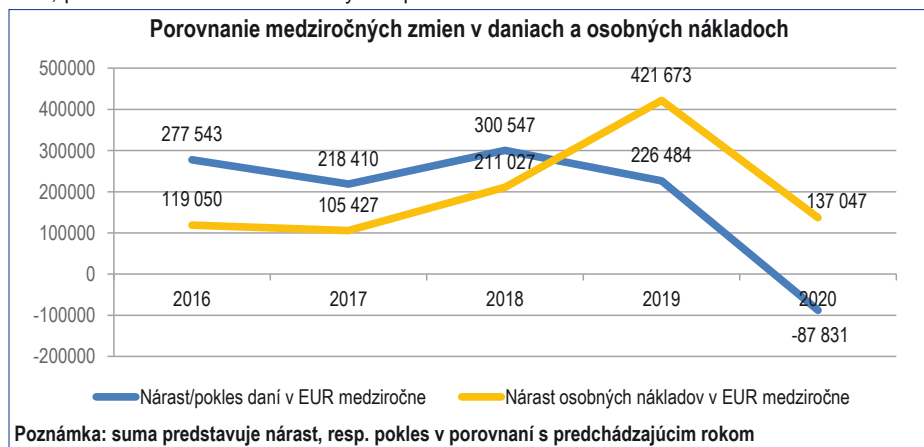
	2018	2019	2020
Rozdiel medzi nárastom poklesom podielových daní a nárastom osobných nákladov	-1 967	-370 110	-446 634

Dobrou správou je, že mesto využilo možnosť refundácie nákladov pre materské školy, ktorú avizovala vláda na podporu udržania zamestnanosti v materských školách počas obdobia pandémie. Materská škola už prijala finančné prostriedky vo výške takmer 114-tisíc eur.

V súčasnosti je podaná žiadosť o návratnú finančnú výpomoc vo výške výpadku podielových daní, a to vo výške 167-tisíc eur, ktorú schválilo mestské zastupiteľstvo v septembri. Finančnú výpomoc je potrebné použiť do konca tohto roka na zákonom vymedzené aktivity. Po prijatí finančných prostriedkov ich mesto čo najefektívnejšie využije a pokiaľ to bude možné, tak v plnej výške.

Aktuálna výška disponibilných zdrojov mesta Nová Baňa je 555 082 eur. Ich použitie je naplánované v rozpočte mesta na rok 2020, pričom čerpanie rezervného fondu je plánované vo výške 360 472 eur. Vyčlenené sú aj zdroje na odkúpenie bytového domu na Hrádzi vo výške 2 249 903 eur.

Ing. Simona Budinská, PhD.,
ekonómka mesta

Vážení občania mesta Nová Baňa, dovol'te mi, aby som sa vám predstavila.

Moje meno je Veronika Búryová a pochádzam z Tekovskej Breznice, aj keď už rok bývam v Novej Bani. Od 1. septembra 2020 som sa stala súčasťou Mestského úradu v Novej Bani na pozícii asistentka primátora. Keďže som čerstvou absolventkou Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v študijnom programe marketingový manažment podniku, je to pre mňa veľká výzva.

Dúfam, že pre mestský úrad budem prínosom, pri svojej práci využijem maximum informácií a skúseností z vysokej školy a svoju kreativitu a že sa mi podarí aplikovať proaktívny prístup k aktivitám, ktoré sú v mojej kompetencii.

Ďakujem za prejavenú dôveru a teším sa na stretnutia s vami.

Ing. Veronika Búryová

Dotácie 2021

Žiadosť o poskytnutie finančných prostriedkov z rozpočtu mesta Nová Baňa formou dotácií v roku 2021 je možné v zmysle Všeobecne záväzného nariadenia mesta Nová Baňa č. 8/2020 podať na predpísanom tlačive v riadnom termíne do 30. 11. 2020.

Formulár žiadosti /Príloha č. 1/ a čestné vyhlásenie žiadateľa o dotáciu z rozpočtu mesta Nová Baňa /Príloha č. 2/ sú k dispozícii na www.novabana.sk v sekcii Informácie/Žiadosti a formuláre/Dotácie

Dagmar Lachká, MsÚ Nová Baňa

ZO ŽIVOTA ORGANIZÁCIÍ

Už po piatykrát sa v Banskobystrickom kraji „gruntovalo“

Jesenná Gruntovačka v Banskobystrickom kraji – to je tentokrát asi 160 vriec, dve plné kapoty nákladného auta, tri tony a 700 litrov odpadu, ktoré sa podarilo vyzbierať v dňoch 18. – 19. 9. 2020. Na záver turistickej sezóny sa v Banskobystrickom kraji spolu podarilo vyčistiť viac ako 70 kilometrov chodníkov a okolia ciest v 10 lokalitách v šiestich regiónoch.

Gruntovačka sa konala, ako každý rok na jeseň, pri príležitosti Svetového čistiaceho dňa (World Cleanup Day) a zapojilo sa do nej viac ako 470 dobrovoľníkov z radov základných a stredných škôl a obyvateľov miest a obcí. Akciu organizovali oblasťné organizácie cestovného ruchu pod záštitou Rozvojovej agentúry BBSK, n. o., v spolupráci so školami, obcami či dobrovoľníkmi.

Gruntovačka sa uskutočnila už po piatykrát a opäť naplnila svoje základné poslanie, aby sa ľudia stretli, strávili spolu príjemné chvíle a upratali vybrané lokality. Ukazuje sa, že ľudia sa chcú do takýchto akcií zapájať a urobiť niečo pre životné prostredie. Vo všetkých regiónoch rastie medzi miestnymi povedomie o tejto aktivite a súčasne aj počet dobrovoľníkov, ktorí sa každoročne zapájajú. Po jarnej Gruntovačke, ktorá bola v dôsledku opatrení súvisiacich s Covid-19 individuálna, sme sa veľmi tešili, že teraz na jeseň môžeme zorganizovať Gruntovačku tradičným spôsobom – kolektívne, spolu a v niektorých prípadoch aj s malou odmenou – napríklad posedením pri guláši. Gruntovačku nevnímame len ako aktivitu na upratanie turistických lokalít. Pridaná hodnota tohto už tradičného podujatia je v tom, že môžeme medzi mládežou a deťmi šíriť osvetu o potrebe zodpovedného správania sa k životnému prostrediu.

V piatok 18. septembra 2020 sa v Regióne Gron do „gruntovania“ pustili žiaci zo Základnej školy v Sklených Tepliciach a pán farár. Základná škola v Sklených Tepliciach je jedna z najmenších na Slovensku. Celkovo má tento rok 13 žiakov na prvom stupni. Je to síce počtom malá, ale skutkami veľká škola. Minulý rok získali jej žiaci ocenenie Detský čin roka za zorganizovanie vianočného bazára, kde predávali vlastnoručne vyrobené výrobky a zisk venovali útluku pre psíkov. Ich aktívny prístup nás veľmi potešil. Žiaci prešli trasu asi 3 km k rybníku a vyzbierali dve vrecia odpadu.

V sobotu 19. septembra 2020 sa do Gruntovačky na strednom Pohroní zapojilo 20 dobrovoľníkov v obci Rudno nad Hronom. Cieľom bolo čistenie okolia prameňa Mokrian potok a úprava okolia. Akcia sa niesla v príjemnom komunitnom duchu. Za vyzbieranie siedmich vriec odpadu dostali účastníci zaslúženú odmenu v podobe výborného guláša, ktorý pripravila obec Rudno nad Hronom spoločne s dobrovoľníkmi.

Sme radi, že sa nám v jeseni opäť podarilo stretnúť sa spolu vonku a tešíme sa už teraz na jarňu Gruntovačku 2021, možno práve vo vašej obci.

text a foto: tím Regiónu Gron

S FINANČNOU PODPOROU
BANSKOBYSŤRICKÉHO
SAMOSPRAVNÉHO KRAJA

Riešenie vyhlídkového bodu na Vojšine – výstava návrhov

Oblasťná organizácia cestovného ruchu Región Gron a Rozvojová agentúra BBSK, n. o., pripravili v Pohronskom múzeu v Novej Bani výstavu návrhov architektonicko-krajinárskej súťaže „Prírode blízka infraštruktúra v krajine stredného Pohronia“. Zaujímaví na nej nájdu vizualizácie a popisy všetkých dvanástich návrhov, ktoré boli do súťaže prihlásené. Výstava je prístupná do 20. 10. 2020 počas otváracích hodín (9:00 – 17:00 hod.) Pohronského múzea každý deň okrem soboty.

Súťaž bola vyhlásená v máji 2020 a pozostávala z troch bodov. Prvým bolo riešenie vyhlídkového bodu na vrchu Vojšín pri obci Malá Lehota. Súťažiaci mali navrhnúť vyhlídkové zariadenie s dôrazom na bezbariérový prístup, ktoré však nemalo byť klasickou vyhlídkovou vežou. Druhou úlohou bolo navrhnúť pozorovací bod pre andezitové kamenné more v Malej Lehote. Tretím bodom zadania bol návrh mobiliáru pre náučný chodník Vojšín s možnosťou využitia aj v iných turistických destináciách stredného Pohronia.

Návrhy posudzovala odborná porota, ktorú tvorili starosta obce Malá Lehota Dušan Pacalaj a štyria renomovaní architekti SKA. Predsedom poroty bol Ing. arch. Tomáš Tornyos a sekretárom súťaže Ing. arch. Tomáš Sobota.

Výsledky boli vyhlásené v auguste a víťazom sa stal kolektív autorov Ing. arch. Peter Mizia, Ing. arch. Silvia Miziová a Ing. arch. Tomáš Šiška. Druhé miesto bolo udelené kolektívu autorov Ing. arch. Peter Seidl, Ing. arch. Dominik Seidl, Ing. arch. Eva Seidlová a Sára Mária Seidlová. Na treťom mieste skončil návrh od autorov Ing. arch. Miroslav Michalica a Ing. arch. Tomáš Pozdech.

Súťaž sa realizovala v rámci rozvojového zámeru, ktorý finančne podporil Banskobystrický samosprávny kraj. Vďaka tomu mohli byť udelené aj finančné odmeny pre víťazné návrhy – 1. miesto – 2 500 eur, 2. miesto – 1 500 eur, 3. miesto – 1 000 eur.

PS: Prípadná realizácia víťazného návrhu sa zatiaľ predpokladá v horizonte niekoľkých rokov a je pravdepodobné, že vyhlídková plošina nebude umiestnená na vrchu Vojšín. Dôvodom sú pripomienky rôznych strán. V súčasnosti sa zvažuje nová lokalita v rámci regiónu, ktorá bude pre všetkých prijateľná.

Mgr. Gabriela Matlovičová

Výstava návrhov architektonicko-krajinárskej súťaže

PRÍRODE BLÍZKA INFRAŠTRUKTÚRA V KRAJINE STREDNÉHO POHRONIA

Miesto:

Pohronské múzeum Nová Baňa

Trvanie výstavy:

29.9.2020 – 20.10.2020

Vernisáž:

29.9.2020 o 16:00 hod.

Centrum v stredoveku

Tohtoročné letné dni završilo Centrum voľného času v Novej Bani rozprávkovou cestou pod názvom „Centrum v stredoveku“. Bola to pekná rozlúčka s prázdninami. Nová Baňa sa vrátila o pár storočí dozadu, do ďalekej histórie. Rozprávkovou cestou sme deťom priblížili práve históriu mesta. Každá skupina detí dostala očíslovanú mapu s jednotlivými stanoviskami a ich úlohou bolo ich prejsť a splniť zadania, za ktoré získali zlatý dukát. Tie si potom lepili do sprievodnej mapy. Celá cesta mala výchovno-vzdelávací charakter. Deti spoznali meštánov aj pisára a notára v jednej osobe, ktorí im priblížili históriu zaujímavými otázkami a odpoveďami. Radný pán pred radnicou im zas odpustil dane. Na mieste bývalej tržnice ich čakali trhovníčky s pestrou ponukou domácich výrobkov a úrody. Smiech aj plač sa ozývali z ďalšieho miesta, kde Turci zajali novobanské dievky. Úlohou detí

bolo vykúpiť ich zlatom, ktoré museli nájsť a odovzdať Turkom. Pri štólni Kreuz sa zas stretli s baníckou ženou a jej dvomi dcérami, ktorým pomohli odčerpať vodu zo zaliatej bane a tak vyslobodiť uväzneného baníka. Rozprávková cesta pokračovala Gupňou do lesa k tetke bylinkárke, ktorá ponúkala bylinky na rôzne neduhy. Pomocou vône deti určovali druhy bylín. Najobľúbenejším stanoviskom bolo miesto, kde mali možnosť si zastrieľať z piatich druhov lukov. Ukončenie rozprávkovej cesty bolo vo dvore centra voľného času, kde na deti už čakal dobový spolok Satyros so stredovekými hrami. Za vyzbierané dukátky si mali možnosť zo zázračného koša vybrať odmenu v podobe hračky, sladkosti alebo školskej potreby. Ďakujeme všetkým fantastickým ľuďom, ktorí nám „centrákom“ pomohli uskutočniť túto krásnu akciu.

text a foto: Mgr. Tatiana Polcová

Výlet do histórie – hrady Strečno a Lietava

Centrum voľného času, OZ Centráčik a mesto Nová Baňa zorganizovali ďalší zo série výletov za históriou. Tentokrát sme sa vybrali na hrad Strečno a na Lietavu. Hrad Strečno je zrekonštruovaný, ľahko dostupný, cesta k nemu časovo nenáročná. Ponúka veľké množstvo expozícií a nádherné výhľady na okolitú obce, prírodu, no hlavne na rieku Váh. Naopak, výstup na Lietavský hrad je náročnejší. Dá sa naň dostať tromi trasami, z obce Lietavská Svinná, z Lietavy ponad cintorín alebo ako sme išli my, z Majera. K samotnému hradu nám to trvalo asi 50 minút po slnkom zaliatych lúkach a cez tajomný lesík. Pre návštevníkov je tam pripravená malá expozícia, bufet a v neposlednom rade hrad ponúka pekný výhľad hlavne na mesto Žilina. Na hrade v súčasnosti prebieha rekonštrukcia za plnej prevádzky.

Ďakujeme mestu Nová Baňa, že sme vďaka jeho finančnej podpore mohli objaviť a spoznať ďalšie krásne historické miesta Slovenska.

text a foto: **Mgr. Juraj Kološta**

Tajch Jána Lilla

Novobanský Tajch je v súčasnosti zónou oddychu v spojení s prírodou. Ešte v prvej polovici 19. storočia plnil diametrálne odlišný účel: slúžil na potreby baníctva. Vodná nádrž bola umelo vytvorená. Keď však zasiahla príroda, ľudský výtvor bol proti nej bezmocný. Článok je venovaný 210. výročiu pretrhnutia hrádze Tajchu.

Myšlienka stavby vodnej nádrže začala byť aktuálna potom, ako sa zlepšila technika a voda sa stala hlavným zdrojom energie. Platila rovnica nedostatok vody = nedostatok energie. Keďže v blízkosti banských diel sa nachádzali iba malé, skôr sezónne vodné toky, navrhol banský správca Ján Lill postaviť vodnú nádrž. Rozpočet na jej výstavbu predstavoval v roku 1785 sumu 25 061 zlatých a 19,25 grajciarov.

Kto bol vlastne Ján Lill? Lill sa narodil 27. apríla 1751 v Smolníku do rodiny banských odborníkov. Pokračoval po stopách predkov a po štúdiu na gymnáziu v Rožňave sa vrhol na štúdium na Banskej akadémii v Banskej Štiavnici (1774 – 1776). Tu neskôr, od roku 1792, pôsobil ako dočasný profesor. Pracoval aj pri meracích a mapovacích prácach v Smolníku. Od roku 1776 bol správcom baní v Novej Bani. V rokoch 1777 – 1779 pracoval ako administrátor Banského súdu v Pezinku, v rokoch 1779 – 1782 opäť pôsobil v Novej Bani ako správca baní a lesov. Práve vďaka jeho návrhom bola ťažba na šachte Althandel na prelome 18. a 19. storočia zisková. Pracoval aj ako banský merač. Od roku 1784 bol správcom erárnych baní v Banskej Štiavnici, v roku 1791 bol správcom baní, stúp a hút v Kremnici. V roku 1810 bol vymenovaný za banského radcu a referenta pre baníctvo pri Hlavnom komorskogrófskom úrade v Banskej Štiavnici, v rokoch 1810 – 1817 pôsobil ako dvorný radca a hlavný inšpektor v meste Nagybánya – dnes Baia Mare, v Rumunsku. Tento autor banských máp a konštruktér

banských strojov tu aj zomrel v roku 1817.

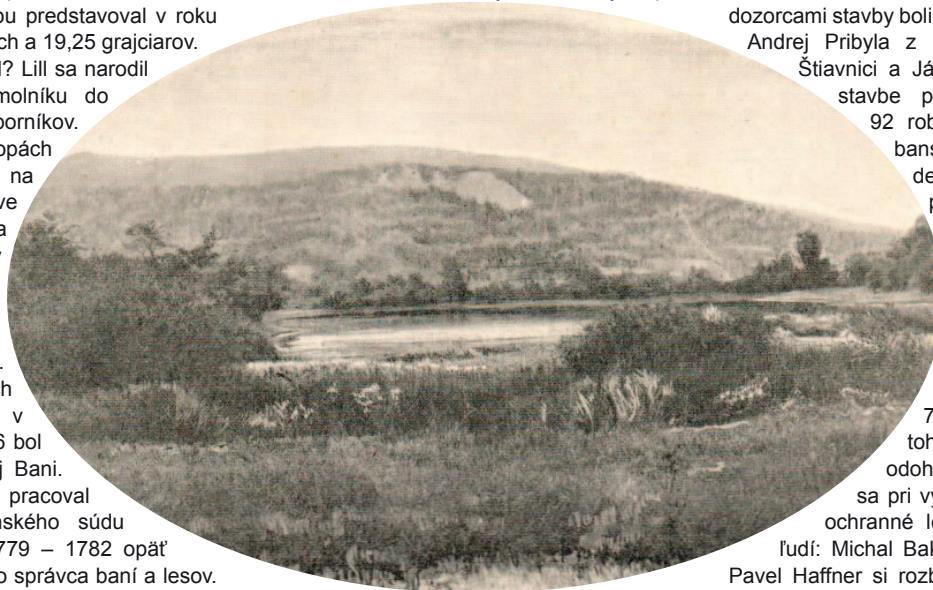
Pre technické a finančné prekážky aj nezáujem mesta začali stavať Tajch až v roku 1792. Stavbu realizovala dvorská komora sčasti z erárnych peňazí. Príspevok mesta tvoril nevyplatený zisk z podielu na Althandli, ktorý bol následne investovaný do stavby. Oproti

štólne dlhej 13 siah. Najskôr narazili na vrstvu kamena prekríženú silnou vrstvou hliny, na konci štólne potom narazili na tvrdú horninu. Obhliadky sa mali zúčastniť aj zástupcovia mesta, ale ignorovali ju kvôli nevyplateniu zisku z Althandlu.

Stavať sa začalo 16. 5. 1792. Vrchnými dozorcami stavby boli Ján Lill, zmenový majster Andrej Pribyla z Pacherštólne v Banskej Štiavnici a Ján Gottier, praktikant. Na stavbe pracovalo v roku 1792 92 robotníkov, 12 dozorcov a banský správca. Priemerná denná mzda robotníka sa pohybovala v rozpätí 40 – 70 grajciarov, nočná 45 – 80 grajciarov. Pre nedostatok pracovnej sily povolil Hlavný komorskogrófsky úrad pracovať na stavbe aj ženám so mzdou 7 – 10 grajciarov. V júni toho roka sa pri výstavbe odohrala tragická udalosť, keď sa pri výkope základov prelomilo ochranné lešenie a zasypalo troch ľudí: Michal Bakoš bol na mieste mŕtvy, Pavel Haffner si rozbil hlavu a Pavel Dick si zlomil ľavú ruku.

Súčasne s Tajchom sa stavali aj stupy a vodné jarky. Lill 21. 8. 1792 požiadal Substitučný súd v Novej Bani o údel pozemkov na stavbu v údolí Poliačikov gruntu pod Kašnou hôrkou a o údel na stavbu jarkov od vodnej nádrže až po Hron. Dali si podmienku, že vodu z nádrže a jarkov môže využívať len ťažiarstvo Althandel a Traja králi, pokiaľ s ním nedohodnú inak.

Základy hrádze bolo nutné vybudovať v dĺžke 15,5 siah, šírke jedna siaha a výške dve siahy. Na ostatnú časť terasy museli položiť tzv. vodný

prvému návrhu sa rozpočet navýšil o 2506 zl. a 19. gr. Pre výstavbu nádrže vyvlastnili niektorým Štálanom pozemky, najväčšiu časť vyvlastnili Andrejovi Vašárovi-Poliačikovi, Michalovi Pittnerovi-Ferienecovi a Jánovi Lohajovi. Priestor bol na stavbu veľmi vhodný, čo dokázala aj obhliadka vykonaná pod Lillovým vedením. Zúčastnení skonštatovali, že v okolí je dostatok vhodnej hliny na ubíjanie a podklad na stavbu je kvalitný, čo zistili vytvorením výskumnej šachty hĺbokej 2 – 3 siahy (1 siaha = 2,02 m) a

múr. Na spevnenie odporúčal Adam Pribyla vybudovať ešte tzv. suchý múr, ktorý mal hrádzu spevniť a zabrániť prenikaniu vody.

Vodná nádrž ešte ani nebola celkom dokončená, keď ju zasiahla prvá katastrofa: 15. 2. 1794 silno pršalo a vial teplý vietor, ktorý topil napadnutý sneh. V priebehu štyroch hodín voda naplnila hrádzu do výšky 6,06 m. Hoci boli otvorené všetky odtokové jarky i regulátor vody, voda pretiekla aj cez hrádzu. Výrazne ju však nepoškodila, len na jednom mieste vznikol tri siahly dlhý preval, ktorý robotníci zasykali. Nádrž sa napriek tomu podarilo dokončiť 13. 10. 1794. Tajch bol okrem prírodných tokov napájaný aj zberným prírodným jarkom, ktorý odoberal časť vody z potoka tečúceho od Hrabín. Prírodný jark bol postavený až neskôr, v roku 1804.

V roku 1800 Dvorská komora vo Viedni vydala príkaz na zvýšenie vodnej hladiny o jednu siahu. Týmto krokom by sa zvýšil objem Tajchu o tretinu. Obyvatelia mesta mali obavu z pretrhnutia hrádzu. Nadmernému tlaku vody na hrádzu však malo zabrániť vybudovanie tzv. mnicha.

Vodná nádrž prispela k rozvoju baníctva. V dobre zabehnutom systéme bola ťažba prirzdzená silným dažďom v roku 1808 a následne prietrzou mračien v máji 1810. Voda pretrhla hrádzu nádrže a zničila prírodné jarky. Hrádzu museli potom znížiť o 24 stôp (asi 7,32 m). Jej opravu dokončili v polovici roka 1811, ale už 20. 8. toho roku sa opäť pretrhla, čo sa

opravilo až v novembri 1811.

Táto udalosť, ktorej smutné 210. výročie si pripomíname, nepoškodila len Tajch. Celé mesto sa muselo spamätávať z tohto nešťastia. Podľa farskej kroniky voda v Kostole sv. Alžbety vystúpila až do výšky jednej stopy (30,48 cm) nad oltár. Voda tiež zobrala všetky mosty, niekoľko celých domov, dobytok a nespočítateľné množstvo hydiny. V záhradách vymyla stromy a ostatné plodiny. Podľa kronikára niekoľkí baníci uviazli v baniach, kde balansovali medzi životom a smrťou či už utopením, alebo udusením. Stupy pri šachte sv. Františka boli také zanesené, že ich oprava si vyžiadala 373 zlatých. Tam stojaci domček bol doslova obložený naplaveným skálím. Príval vody bral dokonca mlynské kamene.

V roku 1817 začala nádrž prepúšťať vodu, čo by znamenalo ďalšie náklady na jej bezproblémovú prevádzku. Do roku 1822 vyčísili náklady na opravu až na 32 997 zlatých! V rokoch 1824 – 1826 sa preto realizovala jej prestavba a spevnenie hrádzu. Počas opráv bola zastavená činnosť stúp, čo malo neblahý vplyv na baníctvo. Ani oprava však nezabránila častým poruchám, ktoré sa naďalej kopili. Keď bola v roku 1887 definitívne zastavená ťažba v baniach, zanikol aj pôvodný účel Tajchu. Podľa návrhu ministerstva mala byť celá vodná nádrž zlikvidovaná. Mesto Nová Baňa sa ju však rozhodlo odkúpiť za 600 zlatých, čo Tajch zachránilo.

Vodná nádrž sa postupne prebudovávala a našla nové poslanie v oblasti turistiky, rybolovu a najmä rekreácie. Vďaka svojej polohe a vzhľadu sa stala obľúbeným miestom na oddych či vodné športy.

Zatiaľ poslednýkrát dala voda z Tajchu o sebe vedieť v negatívnom slova zmysle v auguste 1966 pri mimoriadne silnej prietrzí mračien. Tajch sa naplnil, jeho hrádza neudržala náhly príval vody a v dĺžke 6 m sa pretrhla. Nasledovala prudká vlna valiacej sa vody, ktorá so sebou zmietla všetko, čo jej stálo v ceste. Popri škodách na majetku a zvieratách spôsobila ešte i ďalšiu, tú najkrutejšiu – strhla stavbu letnej kuchynky, v ktorej práve v tom čase spala novobanská obyvateľka Anastázia Búriová. Osemdesiatročná pani bola jedinou obeťou tejto živelnéj pohromy. Okrem toho sa vylial aj Starohutský a Kýzový potok, voda spôsobila značné škody na hospodárskych zvieratách i majetku. Pováňané boli elektrické a telefónne stĺpy, kontaminované viaceré zdroje vody. Nová Baňa a okolité obce tak na čas zostali bez telefónneho spojenia, elektriny a pitnej vody.

Nám ostáva len dúfať, že Tajch je dnes dostatočne zabezpečený proti nepriazni počasia a takéto nešťastia sa už nebudú opakovať.

Mgr. Katarína Stredáková, Pohronské múzeum Nová Baňa

foto: archív Pohronské múzeum Nová Baňa

September v znamení ekológie

Medzinárodný festival filmov o trvalo udržateľnom rozvoji zavítal do Novej Bane už po tretíkrát

Ekotopfilm – Envirofilm

Napriek neistej situácii a prísny bezpečnostným opatreniam v súvislosti s Covid-19 sme aj tento rok v Novej Bani zorganizovali festival filmov s environmentálnou tematikou pod názvom Ekotopfilm. Opäť sme sa zamerali na deti, pričom pre obmedzenia ohľadne maximálneho počtu účastníkov sa tento rok programu zúčastnili výhradne školy z Novej Bane – Základná škola (ZŠ) Jána Zemana a Základná škola svätej Alžbety. Veríme, že budúci rok budeme môcť opäť pozvať aj žiakov základných škôl z okolia. Festival finančne podporil Banskobystrický samosprávny kraj (BBSK). Už tradičným sponzorom bola miestna firma Cortizo Slovakia, a. s. „Naša spoločnosť podporuje rešpekt k životnému prostrediu. Plne si uvedomujeme dôležitosť jeho ochrany, pretože je najdôležitejším aktívom v našom živote,“ vysvetlila rozhodnutie vedenia firmy Beáta Reptíková, riaditeľka závodu v Novej Bani. Festival otvorila Dana Hudáková, manažérka ľudských zdrojov firmy.

Každý môže prispieť

Deti si v piatok 11. septembra v približne hodinových blokoch pozreli spolu osem filmov: Ryba pre život, Včelár, Ako pieseň zachránila jeden živočíšny druh, Olajkuj a sleduj, Odpadkový umelec, Ginko, Urbanalita a More monštrum. „Najviac ma zaujal film Ginko. Ginko postupne stretávalo rôzne živočíchy, až nakoniec padlo do rašeliniska, kde z neho vyrástol krásny strom,“ podielil sa o zážitky z festivalu šiestak zo ZŠ sv. Alžbety.

Program vo forme pútavej environmentálnej výchovy reflektoval na súčasné problémy našej planéty a sprevádzala ho myšlienka „Zmeníme planétu alebo seba?“ Príkladom, ako zmeniť svoje zaužívané správanie a pomôcť tým životnému prostrediu, bola súťaž v rámci medzinárodného Dňa bez áut v utorok 22. septembra 2020. Deti zo ZŠ Jána Zemana a ZŠ sv. Alžbety, ktoré prišli do školy inak ako autom, napríklad na kolobežke, bicykli, pešo či autobusom, boli zaradené do zlosovania o darčekové predmety zakúpené s finančnou podporou BBSK. Poďakovanie za úspešné zvládnutie festivalu Ekotopfilm v Novej Bani patrí tímu Ekotopfilm, Banskobystrickému samosprávnemu kraju, firme Cortizo Slovakia, a. s., a pracovníčkam oddelenia kultúry,

športu, mládeže a vzdelávania, komunikácie a informačného centra, mestskej knižnice v Novej Bani.

text a foto: **Ing. Viktória Valachovičová**, OZ Novobanskí Patrioti

Čestný odznak sv. Barbory pre člena Novobanského banického spolku Jozefa Spurného

Novobanský banický spolok ani v čase poznačenom opatreniami spojenými s ochorením Covid-19 nezaháľa, aktívne pracuje, zúčastňuje sa na akciách ZBSaC Slovenska a reprezentuje Novú Baňu na akciách ostatných banických spolkov.

Dňa 11. septembra 2020 sa 11 členov Novobanského banického spolku zúčastnilo Salamandrových dní v Banskej Štiavnici. Sprievod nebol taký veľkolepý ako v minulých rokoch. Kráčali v ňom len zástupcovia jednotlivých banických spolkov v rúškach, dodržiavajúc prikázané odstupy. Krátky sprievod skončil na banskoštiavnickom amfiteátri, kde prebiehali ukážky historických udalostí, ktoré boli roky predtým vždy zaradené do samotného salamandrového sprievodu. Aj šachtág prebehol len ako skrátaná ukážka, počas ktorej boli niektorí členovia spolkov ocenení medailou sv. Barbory, patrónky baníkov.

Takáto medaila bola na návrh Novobanského banického spolku udelená aj p. Jozefovi Spurnému za prácu pri obnovovaní viacerých starých banických diel v našom meste. K udeleniu vyznamenania mu všetci zo srdca gratulujeme a ďakujeme mu za vykonanú prácu.

Dňa 17. septembra 2020 sa v Pohronskom múzeu uskutočnila prednáška Mgr. Mateja Styka, PhD., z Katedry archeológie Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre o výsledkoch archeologického výskumu na Althandlí, kde

boli odhalené základy strojovne Potterovho ohňového stroja.

Dňa 18. septembra 2020 sa 10 členov NBS spolu s primátorom mesta zúčastnili slávnostného uvedenia do života knihy „Kvety baní“, ktoré sa konalo v Pohronskom múzeu. Knihu predstavil jeden z autorov, Ing. Richard Kaňa z Banskoštiavnicko-hodruškého

banického spolku. V knihe sa spomína aj rudný revír v Novej Bani s vyobrazením najznámejšieho novobanského minerálu farmakosideritu a zlata vryžovaného zo žiloviny z Gupne.

Novobanský banický spolok
foto: archív Novobanský banický spolok

Adaptačný kurz našich prvákov

Študenti 1. ročníka Gymnázia Františka Švantnera absolvovali v piatok 4. 9. 2020 adaptačný kurz vedený našou školskou psychologičkou p. Mgr. Adrianou Gregorovou. Prvý blok kurzu bol zameraný na vzájomné spoznávanie sa študentov. V ďalšej časti sa študenti venovali individuálnym prezentáciám o sebe, hovorili o svojich záujmoch a oblastiach, ktoré sú pre nich dôležité. Po krátkej prestávke pokračovali naši prváci zážitkovým cvičením, v ktorom si mali vyskúšať aktívne počúvanie a precvičiť komunikačné zručnosti. Poslednou aktivitou bola tímová práca, pri ktorej mali možnosť rozvíjať si svoje schopnosti v oblasti spolupráce, kreativitu i prezentačné schopnosti. Adaptačného kurzu sa zúčastnilo 25 z 27 žiakov 1. ročníka, ktorí sa vďaka nemu mohli lepšie spoznať, zážitkovou formou objaviť možnosti sebarozvoja a stráviť jeden školský deň netradičným spôsobom.

text a foto: **Mgr. Adriana Gregorová**

Blahoželáme „klokanom“

Matematický klokan je najväčšia matematická súťaž na svete. Žiaci zvyčajne súťažné úlohy riešia v škole počas vyučovania. Tentokrát však bolo všeličo inak a v školskom roku 2019/2020 Klokan prebiehal online. Dňa 11. júna si nad matematickými a logickými úlohami hlavičky potrápili jedenásti naši gymnazisti, pričom päť z nich získalo viac ako 80 % bodov a titul „úspešný riešiteľ“. Úplnými klokanými hviezdami so 100-percentným výsledkom sú tretiaci Diana a Ramona Valkové a Jakub Ivan.

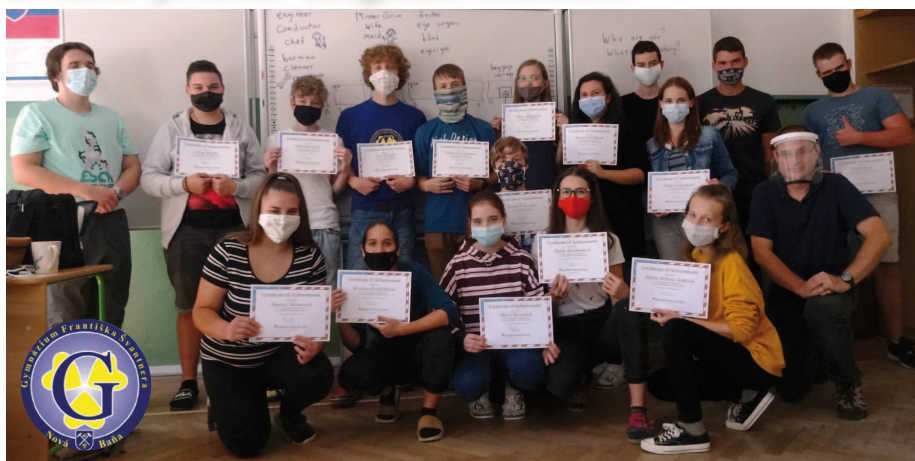
Ocenenia a naše blahoželanie sme im odovzdali až teraz, keď sme sa opäť naživo stretli v škole.

text a foto: Mgr. Katarína Sekerková

Znovu k nám prišiel English Week...

...a s ním Ray – Američan žijúci na Slovensku, ktorý ponúka konverzačné kurzy v anglickom jazyku. Ak použijeme slová študentov II.A triedy, táto „nová skúsenosť“ ponúkla väčšine z nich na zábavných a aktívnych hodinách aj „iný pohľad na angličtinu“ a „lepšie vnímanie tohto jazyka“, keď boli prinútení aj „myslieť v angličtine“. Mnohí z nich vidia zmysel tejto akcie aj v tom, že im pomohla „navzájom sa v triede zbližiť“. Opäť najviac zabodovali spoločné či tímové aktivity. „Poctivá príprava a tvorivý, priateľský, humorný a nenútený prístup“ lektora študentov počas troch dní/15 hodín neformálneho a interaktívneho vyučovania angličtiny tak „nabudil“, že sa stanovený čas viacerým zdal dokonca príkrátky.

text a foto: Mgr. Andrea Budinská

Štafetový polmaratón žiakov SŠ v okrese Žarnovica

Vo štvrtok 24. septembra 2020 obyvatelia nášho mesta mohli pred budovou gymnázia vidieť skupinky mladých ľudí. To sa schádzali študenti, aby si zmerali sily v 3. ročníku Štafetového polmaratónu žiakov stredných škôl okresu Žarnovica. Tak sa zapojili do Európskeho týždňa športu, ktorý sa pravidelne koná v druhej polovici septembra a má za cieľ nabádať ľudí k zdravšiemu a aktívnejšiemu životnému štýlu.

Štafetového polmaratónu sa zúčastnilo družstvo žiakov Strednej odbornej školy v Žarnovici a dve družstvá GFŠ Nová Baňa. Presne o 9:00 hodine sa na trať vydali prví bežci. Po výbornom výkone zvíťazilo družstvo SOŠ v Žarnovici s časom 1:37:39. Druhé miesto si vybojovalo družstvo GFŠ B s časom 1:47:38 a na treťom mieste s minútovým odstupom skončilo družstvo GFŠ A.

Na slávnostnom vyhlásení víťazov prevzali zástupcovia družstiev poháre z rúk riaditeľky GFŠ PaedDr. Renáty Juhásovej a všetci súťažiaci medaily a drobné spomienkové darčeky.

Vyvrcholením športového predpoludnia bol 3. ročník Behu za gymnázium, ktorého sa popri

žiakoch gymnázia zúčastnili aj žiaci Základnej školy Jána Zemana v Novej Bani a niekoľko učiteľov oboch škôl. Všetci účastníci boli zaradení do tomboly, v ktorej niekoľko šťastlivcov vyhralo hodnotné tričká.

Celým podujatím nás slovom sprevádzal p. Peter Rumanko a hudbu zabezpečil DJ Karčí.

Ďakujeme všetkým účastníkom za ich pekné výkony a snahu a organizátorom za vynaloženú námahu.

Podujatie podporili: Banskobystrický samosprávny kraj, mesto Nová Baňa – mestská polícia, p. Róbert Brodziansky – Zlatý bažant Nová Baňa, p. Erika Nogová – Cukráreň Alžbetka, p. Eva Mikušková – Šport bar Brehy, manželia Gajdošovi – Vojšín šport Nová Baňa a beActive. ĎAKUJEME!

Podujatie sa uskutočnilo za prísnych hygienických opatrení len vo vonkajšom prostredí – pred vstupom na školský dvor sa merala každému účastníkovi teplota, všetci športovci nosili rúška a pravidelne si dezinfikovali ruky. Pre každú školu a skupinu bol vyhradený samostatný priestor.

Mgr. Alena Paštrnáková

September v ZŠ Jána Zemana

Nový školský rok sme začali s elánom a plní očakávaní, čo nám prinesie. Odhodlane sme sa pustili do práce a veríme v priaznivú budúcnosť.

Školský rok sme začali pohybovými aktivitami v prírode, keď sa všetky triedy vybrali do prírody, našli si vhodné miesto a vykonávali rôzne zábavné pohybové aktivity.

Dňa 11. 9. sa atléti z AK Zemaňáci zúčastnili detskej P-T-S-ky. Tá sa konala na najmodernejšom atletickom štadióne v Šamoríne. Družstvo zložené z troch dievčat a troch chlapcov (Gajdošová, Martincová, Radochová, Považan, Medveď a Kopernický) si zmeralo sily s atlétmi z celého Slovenska. Dvadsaťšesť družstiev bojovalo v šiestich disciplínach. Pre deti to bola obrovská skúsenosť. V konečnom poradí sme skončili na 20. mieste, čo pokladáme za pekný výsledok. Ďakujeme deťom za ich bojovnosť a tímového ducha.

Tri triedy, 3.B, 5.A a 5.B, sa zúčastnili školy v prírode, tentokrát v novom prostredí a s novými ľuďmi. Tretia B a 5.B boli vo Valaskej Belej a 5.A na Donovaloch. Zdá sa, že nové prostredie sa osvedčilo, o čom svedčí kopec nových zážitkov, ktoré si deti priniesli.

Super deň prežili aj členovia žiackej školskej rady na stretnutí v škole v Brehoch, kde bol pre nich pripravený deň plný aktivít, z ktorých si priniesli kopec zaujímavých zážitkov, a to aj vďaka outdoorovému vyučovaniu zameranému na prevenciu šikany.

Cieľom kampane Európsky týždeň mobility, ktorá sa po prvý raz konala v roku 2002, je prispieť k lepšej kvalite života a menšiemu množstvu emisií a znečisťujúcich plynov v ovzduší vďaka menšiemu počtu áut jazdiacich v mestách. Každoročným vyvrcholením celeurópskej kampane za udržateľnú mobilitu je 22. september – Svetový deň bez áut

– World Carfree Day, do ktorého sme sa opäť zapojili vo veľkom počte.

Ďakujeme mestu Nová Baňa za zdravý odmenu pre všetky deti v podobe jabĺčok, CVČ, OZ Novobanskí Patrioti a V. Valachovičovej za vecné ceny a V. Búryovej, T. Polcovej a J. Kološtovi za spoluprácu pri oceňovaní detí. **A, SAMOZREJME, ĎAKUJEME AJ VŠETKÝM DEŤOM, KTORÉ PRIŠLI DO NAŠEJ ŠKOLY EKOLOGICKY, A RODIČOM, KTORÍ MAJÚ NA TOM TIEŽ SVOJU ZÁSLUHU.**

Dňa 24. 9. 2020 sa uskutočnil 3. ročník Štafetového polmaratónu

žiakov stredných škôl v rámci Európskeho týždňa športu. Súčasťou tohto podujatia bol aj Beh za gymnázium, ktorého sme sa zúčastnili aj my, „zemaňáci“.

Žiaci 3.B sa zúčastnili perfektnej akcie organizovanej Lesmi SR v radničnom parku pri mestskom múzeu. Lesníci mali pre deti pripravené množstvo aktivít, pri ktorých sa mohli zoznámiť so životom v lese a jeho fungovaním. Na jednotlivých stanovištiach riešili zaujímavé úlohy a dozvedeli sa prostredníctvom nich množstvo informácií zo života lesných zvierat a rastlín. Najväčšou atrakciou pre deti však bola prítomnosť živých dravcov, ktoré mali možnosť vidieť zblízka a dotknúť sa ich. Súčasťou akcie bolo aj odovzdávanie zaujímavých odmiem, ktoré im tento deň budú ešte dlho pripomínať.

Každoročne si v našej škole pripomíname aj Európsky deň jazykov. Keďže tento rok padol na sobotu, aktivity sme so žiakmi uskutočnili už v piatok. Začali sme reláciou v školskom rozhlase, aby sme si pripomenuli dôležitosť učenia sa cudzích jazykov. Počas dňa si žiaci hodiny anglického

jazyka spestrili rôznymi aktivitami. Piataci počúvali pesničky v rôznych cudzích jazykoch a hádali, o aký jazyk ide. Druháci a tretiaci sa naučili básničky, ktoré doplnili obrázkami. V 2.B zase žiaci pracovali s obrázkami zvierat, ku ktorým priradzovali zvuky a ich anglické ekvivalenty. Ôsmaci čítali rôzne príbehy a snažili sa ich preložiť.

Takže, prvý mesiac máme úspešne za sebou. Veríme, že aj zvyšných deväť bude rovnako zaujímavých a hlavne prežitých spoločne v škole.

Super akciu si pre nás pri príležitosti Svetového dňa cestovného ruchu pripravilo aj múzeum v Novej Bani. Deti si so záujmom prezreli aktuálne expozície či prezentáciu o pohľadniciach s vyobrazením Novej Bane, pretože Nová Baňa bola kedysi dôležitým cestovným uzlom. Nakoniec bol pre deti pripravený kvíz o dôležitých miestach v okolí navštevovaných turistami, v ktorom mohli získať aj milé vecné ceny, z ktorých mali výhercovia veľkú radosť.

text a foto: **Mgr. D. Bátorová**

Alzheimerova choroba

Je to veľmi pomaly sa rozvíjajúce degeneratívne ochorenie mozgu, ktoré vedie k zániku nervových buniek a nervových spojení. Postihuje predovšetkým tie časti mozgu, ktoré sú dôležité pre pamäť, myslenie a rozumové schopnosti. Patrí medzi najčastejšie sa vyskytujúci typ demencie.

Podľa Svetovej zdravotníckej organizácie patrí demencia Alzheimerovho typu medzi 10 hlavných smrteľných ochorení. Čím skôr sa choroba rozpozná, čím skôr sa začne s liečbou, tým väčšia je šanca na zmiernenie jej priebehu.

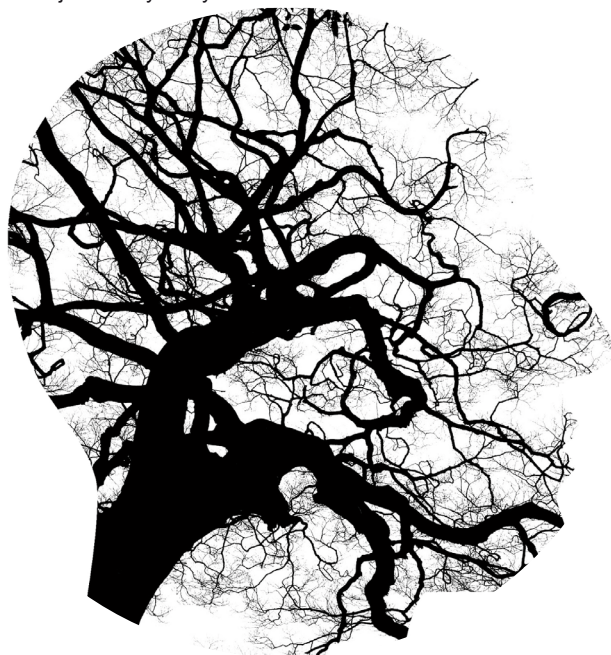
Rizikové faktory Alzheimerovej choroby

- Ženské pohlavie
- Pozitívna rodinná anamnéza (výskyt ochorenia v rodine – rodič, brat, sestra)
- Vek (výskyt Alzheimerovej choroby stúpa s vekom)
- Genetická záťaž
- Úrazy hlavy (najmä spojené so stratou vedomia)
- Vzdelanie (ľudia s nižším vzdelaním majú zvýšené riziko rozvoja ochorenia)
- Vysoký krvný tlak
- Zvýšená hladina cholesterolu
- Poruchy prekrvenia mozgu, tzv. „mozgová skleróza“ (ako urýchľovač nástupu príznakov ochorenia)

Príčiny vzniku Alzheimerovej choroby

Aj keď v dnešnej dobe presne nepoznáme, čo spôsobuje Alzheimerovu chorobu, poznáme niektoré faktory, ktoré sa u ľudí s týmto ochorením objavujú. Istá kombinácia nasledujúcich faktorov tak môže vytvárať predpoklady na vznik tohto ochorenia:

- Pokročilý vek
- Niekedy dokázaná dedičnosť, ale prevažujú prípady sporadického výskytu, teda bez dokázanej genetickej dispozície
- Výskyt rizikových faktorov, ktoré podmieňujú aj vznik srdcovo-cievnych ochorení – vysoký krvný tlak, fajčenie, obezita, cukrovka, vysoká hladina cholesterolu
- Predchádzajúce úrazy hlavy

- Stres
- Vysoká miera úzkosti a pesimizmu
- Škodlivo pôsobiace vplyvy prostredia

Prevenca Alzheimerovej choroby

Včasná prevencia Alzheimerovej choroby je mimoriadne dôležitá, pretože doposiaľ neexistuje liek na toto ochorenie. Potrebné je začať s ňou od mladého veku a udržať si zdravý životný štýl po celý život.

Ako možno zmierniť nástup a obmedziť riziko vzniku Alzheimerovej choroby

Nasledovné body zahŕňajú spôsoby, ako je možné redukovat' riziko rozvoja Alzheimerovej choroby.

• **Starajte sa o svoje srdce** – Fajčenie, vysoký krvný tlak, vysoká hladina cholesterolu, kardiovaskulárne choroby zvyšujú pravdepodobnosť prepuknutia Alzheimerovej choroby. Týmto problémom je možné predchádzať zdravým životným štýlom a je aj možné ich efektívne liečiť.

• **Buďte fyzicky aktívni** – Fyzická aktivita a cvičenie môžu pomáhať držať pod kontrolou krvný tlak a hmotnosť, rovnako tak aj redukovat' riziko prepuknutia diabetu 2. typu a niektorých foriem rakoviny. Existujú dôkazy, ktoré naznačujú, že fyzická aktivita môže pomáhať redukovat' riziko rozvoja demencie. Fyzická aktivita posilňuje imunitný systém, zvyšuje mozgovú aktivitu, posilňuje kardiovaskulárny systém, znižuje hladinu škodlivého cholesterolu, posilňuje steny ciev, normalizuje/vyrovnáva krvný tlak. Dôležité je realizovať fyzickú aktivitu na čerstvom vzduchu.

• **Zdravo sa stravujte** – Strava je palivom pre telo i mozog. Dobre fungujúci mozog si môžeme udržať zdravou a vyváženou

stravou. Stredomorská strava bohatá na ovocie, obilniny, ryby, strukoviny, čerstvú zeleninu a olivový olej pomáha znižovať riziko vzniku demencie. Potraviny, ktoré sú bohaté na omega-3 mastné kyseliny, znižujú riziko vzniku Alzheimerovej choroby. Potrebný je tiež dostatočný príjem kyseliny listovej, vitamínov skupiny B a vitamínu E. Odporúča sa piť voda, čerstvé šťavy či zelený čaj.

• **Stimulujte mozog** – Stimulovanie mozgu duševnou aktivitou môže taktiež brániť rozvoju Alzheimerovej choroby a iných typov demencií. Mozog stimulujte: čítaním kníh, dennej tlače, písaním (napr. denníka, vlastných myšlienok), intelektuálnymi hrami (šach, Monopoly), štúdiom cudzích jazykov, hraním na hudobnom nástroji, učením sa hrať na hudobnom nástroji, vzdelávaním sa popri práci (v tom, čo vás zaujíma a napína), zúčastňovaním sa na školeniach, prednáškach, seminároch, riešením krížoviek, sudoku, rébusov, hádaniek, plánovaním pracovného týždňa, plánovaním nejakého podujatia či domácich osláv. Prospešné môže byť aj tréningovanie vybavovania spomienok – teda rozpomenutie sa na sny, na zážitky z detstva, a správne kombinovanie fyzickej a duševnej činnosti a schopnosť odpočívať a dopriať si dostatok kvalitného spánku.

• **Buďte sociálne aktívni** – Sociálne aktivity sú tiež prospešné pre mozog, pretože komunikácia a plánovanie a organizovanie rôznych aktivít stimulujú mozgové funkcie, udržiavajú človeka aktívneho, pričom pomáhajú znižovať riziko vzniku demencie aj depresie. Dôležité je nájsť si čas na rodinu a priateľov prostredníctvom spoločných záujmových aktivít.

Jedným z ochranných faktorov, ktoré znižujú riziko vzniku Alzheimerovej choroby, je stály tréning mozgu.

Miroslava Malatincová,

Regionálny úrad verejného zdravotníctva ZH

KRÍZOVÝ ŠTÁB MESTA NOVÁ BAŇA ĽA VYZÝVA

**UMY SI RUKY AK SI CHYTL
KONTAJNER!!!**

Predchádzaš tak šíreniu ochorenia na koronavírus COVID-19

DÁVAME DO POZORNOSTI

OSUD KULTURÁKU NA ŠTÁLOCH JE V RUKÁCH MESTSKÉHO ÚRADU A POSLANCOV. AKÉ BUDE ICH DEFINITÍVNE ROZHODNUTIE?

Čo všetko si kultúrny dom (KD) na Štáloch pamätá? Ako by ho mesto mohlo v budúcnosti využívať?

Niekoľkoročná výstavba

Podľa údajov z mestskej kroniky bola projektová dokumentácia na výstavbu KD Štále pripravená v roku 1975. Stavať sa malo v záhrade Muchovcov. S realizáciou sa začalo v roku 1976, postupovalo sa relatívne pomaly. Budova bola do prevádzky uvedená v apríli 1984. Pohronské múzeum na základe údajov z mestskej kroniky dospelo k záveru, že na výstavbu boli použité prostriedky sčasti z fondu rezerv a rozvoja mesta Nová Baňa a sčasti zo štátnej dotácie poskytnutej cez Okresný národný výbor v Žiari nad Hronom, približne v pomere 1 : 1 (spolu 1 485 000 Kčs). Výstavba sa realizovala ako „akcia Z“, teda svojpomocne. Takto sa na Slovensku v 60. a 70. rokoch 20. storočia podarilo postaviť približne 100 škôl a škôlok, 200 kulturákov, 40 športových stánkov a vyše 350 autobusových čakární. Brigádnické hodiny si odpracovali občania Štálov, ale tiež organizácie a podniky v meste. Podľa bývalého zamestnanca okresný stavebný podnik (OSP) požičal stroje, ale chlapi, ktorí v OSP pracovali, nedostávali za odpracované hodiny pri výstavbe KD Štále žiadnu plácu. Lepšie boli na tom študenti – brigádnici, ktorí pomáhali pri menších betonárskych prácach cez Drobné prevádzkárne Nová Baňa a dostávali za odpracované hodiny mzdu. Šéfom podniku bol pán Cesnak. Ďalšia Štálanka spomína, ako jej otec bez nároku na odmenu pokrýval strechu kulturáku. „Spoločne bolo pri výstavbe v rámci „akcie Z“ odpracovaných približne tridsaťtisíc hodín, vo vtedajšej hodnote pol milióna československých korún. Podľa súčasnej priemernej hodinovej mzdy v stavebníctve by hodnota odpracovaných hodín činila skoro 123 000 eur,“ vyčísluje Mgr. Katarína Konečná, riaditeľka Pohronského múzea.

Osemdesiate a deväťdesiate roky

Kultúrny život v KD Štále začal 11. apríla 1984, keď sa konalo jeho slávnostné otvorenie. Približuje to zápis v kronike Materskej školy na ulici Kolibskéj: „Z príležitosti slávnostného otvorenia kultúrneho domu sme s deťmi nacvičili kultúrny program v dĺžke 50 minút. Program sa skladal zo scénok, tančiek, detských hier, piesní a básničiek. Na otvorenie boli pozvaní vedúci funkcionári mestského a okresného národného výboru. Pred otvorením prevádzkové a pedagogické pracovníčky odpracovali na upratovaní priestorov kultúrneho domu 350 hodín.“ V rokoch 1984 – 1986 sa v KD Štále angažovala v rámci SZM pani Marta Pajerská. „Pripravovali sme rôzne vystúpenia s deťmi. Okrem zábav sa v kulturáku konali napríklad páračky alebo sme sa tu vychystávali za Lucie,“ spomína. Pamätná je aj prvá divadelná hra, ktorá sa hrala 28. mája 1985 pod názvom Tri vrecia zemiakov. Zábavy organizoval Vladimír Pittner a neskôr boli do kulturáku presťahované aj klubové aktivity, ktoré pôvodne prebiehali v bufete pri vode na Tajchu. Život v budove udržiavali Štrbovci, Pajerskí, Volfovci,

Búryovci, Bartošovci, sestry Sečianske, bratia Kopernickí, Tužinskí a mnohí ďalší. Priestory neskôr využívali aj škôlkari. Svoje prvé vystúpenia na „veľkom javisku“ pred očami rodičov, starých rodičov a známych zažili deti napríklad v rámci programu Javisko plné hviezd. V roku 1986 sa v kulturáku konala aj pravá štálanská svadba. Priebežné opravy budovy z a b e z p e č o v a l i Štálania vo vlastnej réžii. Jeden z nich uvádza ako príklad dobrovoľnú zbierku na klubové priestory približne v sume 20 000 Sk, keď im mesto dalo podmienku, aby si prerábku zrealizovali svojpomocne.

Nejasné plány mesta

Mesto ako vlastník budovy a príľahých

pozemkov už viackrát zvažovalo ich predaj. „Za väčšinou kultúrnych aktivít v Novej Bani hľadajte Štálanov. Či už je to divadelný súbor Múza, folklórna skupina Vinička alebo folklórny súbor Háj,“ menuje miestny, podľa ktorého si Štálania nezaslúžia, aby o budovu prišli. V 90. rokoch mesto tiež plánovalo budovu predajť, vtedy vraj výrobcovi kabeliek. V roku 2016 poslanci schválili v rámci koncepcie nakladania s budovami mesta jej predaj v nasledujúcom roku, pokiaľ sa nezačne aktívnejšie využívať. Na výzvu zareagovali mladí Štálania založením občianskeho združenia (OZ) Štálská slamienna, ktorí teraz organizujú niekoľko zábav ročne. Pridalo sa aj OZ Novobanskí Patrioti. Ďalšia partia Štálanov má za symbolické euro v nájme priestor za javiskom a ako protislužbu kosia okolie budovy. V apríli 2017 podporil dostatočný počet poslancov návrh poslanca Tomáša Palaja, aby bola budova ponechaná vo vlastníctve mesta. Následne sa do nej postupne investovalo, spolu v sume asi 62 000 eur – 15 000 eur v novembri 2018 na výmenu okien, približne 37 000 eur v roku 2019 na rekonštrukciu kúrenia a 10 000 eur stálo v tomto roku prerobenie priestoru na poschodí. Ten je momentálne prenajatý za 110 eur mesačne, pričom energie hradí nájomca. Pri rekonštrukčných prácach dobrovoľnícky pomáhali aj členovia OZ Štálská slamienna. Pri potrebe ďalších 10 800 eur na opravu strechy si finančná komisia povedala dosť a jej traja členovia zahlasovali za predaj, o čom informoval na zasadnutí mestského zastupiteľstva (MsZ) 16. septembra 2020 predseda komisie JUDr. Vladislav Lalka. Na neho nadviazal predseda komisie územného plánu, životného prostredia a majetkovej Ing. Karol Tužinský s rovnakým stanoviskom. Iné plány s budovou prezentovali vedúci oddelení mestského úradu.

Súčasná a budúce akcie

V roku 2019 bol kultúrny dom Štále komerčne prenajatý sedemkrát. Zábavy na Štefana, Veľkú noc, fašiangy či Katarínu organizuje OZ Štálská slamienna. V lete 2019 pozvali heligonkárov, pričom podujatie sa prítomným veľmi páčilo a nebyť korony, zrejme by sa uskutočnilo aj tento rok. „V auguste 2019 to bol už tretí ročník popoludnia pri ľudovej hudbe a tanci. V programe sa predstavili miestne hudobné skupiny,“ približuje Veronika Volfová, predsedníčka OZ Štálská slamienna. OZ Novobanskí Patrioti vlni prispeli Ľudovou veselnicou, predstavením DS Múza a Štálskou kvapkou krvi. Tento rok plánovali pridať aj stavenie mája. „Radi by sme kultúrny dom využívali na naše škôlkarske akcie,“ podporuje zachovanie KD Štále zástupkyňa riaditeľky MŠ Nábřežná v elokovaných triedach na Kolibskéj ulici Bc. Dana Psotková. Predsa len, podujatia s rodičmi či starými rodičmi, kde sa

takto stretne v jednej miestnosti aj 100 ľudí, je lepšie organizovať vo väčších priestoroch ako v relatívne malých triedach. Doposiaľ ich odrádzali elektrické akumulčné pece, ktoré sa pomerne dlho zahrievajú. Po výmene kúrenia je však pre nich KD Štále opäť atraktívny. Mgr. Iveta Lukáčová, vedúca oddelenia kultúry, športu, mládeže a vzdelávania, komunikácie a informačného centra, mestskej knižnice mestského úradu na poslednom MsZ informovala o plánoch do roku 2021 – zveľadiť priestor, zakúpiť nové zariadenie a ponúkať ho na svadby či iné rodinné oslavy. Niektorým sa kulturák javí vhodný aj na teambuildingové firemné aktivity či tvorivé dielničky. Či sa táto vízia stane skutočnosťou, závisí od rozhodnutia primátora a poslancov.

Ing. Viktória Valachovičová,
foto: archív M. Pajerskej, T. Tužinského,
A. Štrbovej, H. Trajtelovej, K. Volfovej

Hold piešťanským letcom

Uplynulo 76 rokov od historickej chvíle, keď sa Slováci rozhodli zachraňovať svoju národnú česť. Nezapojili sa však všetci. Ani slovenská armáda nebola jednotná. Z vojsk západného Slovenska sa k povstaniu prihlásila len Trnavská posádka a piešťanskí letci, ktorí pod vedením kapitána Ivana Haluzického vytvorili mechanizovaný prápor v počte asi 400 mužov. Hneď po vyhlásení povstania sa začali presúvať do centra bojov na letisko Tri Duby. Špičkoví letci sa stali radovými bojovníkmi. Hrdinsky bojovali aj proti ťažkej bojovej technike elitných nemeckých jednotiek brigády Schill v priestore Horné Hámre – križovatka Brod. Niektorí v tomto boji zahynuli. Miesto svojho posledného odpočinku našli na cintoríne v Horných Hámroch.

Pri presune do centra bojov našli piešťanskí letci útočisko aj v priestoroch starej sklárne v Novej Bani. Mesto Nová Baňa a organizácia SZPB na počesť tejto udalosti dali vyhotoviť pamätnú tabuľu a umiestnili ju na budovu historickej vilky závodu. Tabuľa sa po modernizácii fabriky nezachovala. Z iniciatívy bývalého riaditeľa fabriky bol vyhotovený pomník. Tento riaditeľ sa podieľal na financovaní a tvorbe nového monumentu aj v spolupráci s organizáciou Knauf Insulation a

miestnou organizáciou SZPB. Pomník má tvar časti lietadla a v priestoroch dnešnej firmy na výrobu tepelnoizolačných výrobkov KNAUF INSULATION, s. r. o., nám pripomína letcov –

hrdinov. Služí ako pamiatka a trvalá spomienka na hroznú vojnu pre ďalšie generácie.

Ing. Július Uhrecký
foto: archív autora

PONUKA SLUŽIEB NA CINTORÍNE

Technické služby mesta Nová Baňa ponúkajú záujemcom o úpravu a údržbu hrobových miest nasledovné služby:

- očistenie náhrobného kameňa
- odburinenie a skyprenie pôdy
- zálievku kvetov a odstránenie odkvitnutých kvetov
- odpratanie lístia a snehu
- výmenu vody vo váze a odstránenie uvádnutých kvetov
- zapálenie kahancov
- fotodokumentáciu zaslanú na e-mailovú adresu

Balík služieb	Jednohrob	Dvojhrob	Hrob > 6 m ²
jednorazový	10,00 €	15,00 €	20,00 €
výročia, 2 x ročne	20,00 €	30,00 €	40,00 €
12 x ročne	100,00 €	150,00 €	180,00 €

V prípade záujmu nás neváhajte kontaktovať:
e-mail: tsnb.dmullerova@gmail.com
telefónne číslo: 0915 350 413
alebo osobne u kontaktnej osoby: Drahomíra Müllerová

**Spojená škola, Školská 5,
968 01 Nová Baňa,
oznamuje, že má voľné pracovné miesto
na pozícii:
**samostatný účtovník (-čka)/mzdový
účtovník (-čka)****

Predpokladaný termín nástupu: podľa dohody
pracovná zmluva na plný úväzok

Miesto výkonu práce: Spojená škola, Školská 5, 968 01 Nová Baňa

Platové zaradenie: podľa platnej legislatívy v zmysle zákona č.
553/2003 Z. z.

Stručná charakteristika pracovnej pozície: komplexné
zabezpečovanie účtovnej agendy v sústave podvojného účtovníctva
podľa rozpočtových pravidiel verejnej správy a postupov účtovania
pre rozpočtové organizácie, zostavovanie účtovných uzávierok,
závierok, finančných výkazov a účtovných výkazov. Samostatné
zabezpečovanie a spracúvanie mzdovej agendy.

Kvalifikačné predpoklady:

- úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou
- vysokoškolské vzdelanie (I. stupňa/II. stupňa),
(ekonomického zamerania, minimálne 3 roky praxe s vedením
účtovnej a mzdovej agendy)

Ďalšie informácie vám radi poskytneme:

- **osobne na adrese:** Spojená škola, Školská 5, 968 01 Nová Baňa
- **telefonicky:** 045/6856546, 0911 505 589 (riaditeľka školy)
- **e-mailom:** specskola.novabana@gmail.com

Zubná pohotovosť

MUDr. Králik Ján, Lieskovská cesta 2298/4,
ZVOLEN, tel.: 045/5321288

Ordinačné hodiny

pondelok - piatok 15:00 – 18:00
sobota, nedeľa, sviatky 8:00 – 13:00

Obyvatelia mesta Nová Baňa a okolia
spádovo pripadajú v rámci
pohotovostných služieb u stomatólogov
MUDr. Králikovi zo Zvolena.

POHOTOVOSTNÉ LEKÁRENSKÉ SLUŽBY

v okrese ŽARNOVICA v mesiacoch október a november

17. 10. 2020	Lekáreň BREZNICA T. Breznica 700, 96652 T. Breznica	9:00 - 14:00
18. 10. 2020	Lekáreň BREZNICA T. Breznica 700, 96652 T. Breznica	9:00 - 12:00
24. 10. 2020	Lekáreň VITAE Nám. slobody 9, 96801 Nová Baňa	7:30 - 11:00
25. 10. 2020	Lekáreň Dr.Max Nám. slobody 3/4, 96801 Nová Baňa	9:00 - 12:00
31. 10. 2020	Lekáreň ALTHEA Bystrická 54, 96681 Žarnovica	7:30 - 11:00
1. 11. 2020	Lekáreň ALTHEA Bystrická 54, 96681 Žarnovica	9:00 - 12:00
7. 11. 2020	Lekáreň BREZNICA T. Breznica 700, 96652 T. Breznica	9:00 - 14:00
8. 11. 2020	Lekáreň VALERIANA Nám. SNP 22, 96681 Žarnovica	9:00 - 12:00
14. 11. 2020	Lekáreň BREZNICA T. Breznica 700, 96652 T. Breznica	9:00 - 14:00
15. 11. 2020	Lekáreň Horná, A. Kmeťa 6, 96801 Nová Baňa	9:00 - 12:00
21. 11. 2020	Lekáreň BREZNICA T. Breznica 700, 96652 T. Breznica	9:00 - 14:00
22. 11. 2020	Lekáreň ALTHEA Bystrická 54, 96681 Žarnovica	9:00 - 12:00
28. 11. 2020	Lekáreň BREZNICA T. Breznica 700, 96652 T. Breznica	9:00 - 14:00
29. 11. 2020	Lekáreň AQUA Dolná 247/4, 96681 Žarnovica	9:00 - 12:00

**AKO PREDIŠŤ
CHRÍPKU** Odporúčanie
pre verejnosť

ČO TREBA ROBIŤ...

- UMÝVAJTE SI RUKY ZVLÁŠŤ PO KAŠLI ALEBO KÝCHANÍ
- UDRŽUJTE VZDIALENOSŤ OD OSÔB CHOREJ NA CHRÍPKU
- VYHÝBAJTE SA PREPLNENÝM MIESTAM
- JEDZTE DOSTATOK VÝŽIVNEJ STRAVY, VRÁTANE OVOCIA A ZELENINY A PITE VEĽKÁ TEKUTIN
- DOPRAJTE SI DOSTATOK SPÁNKU A ODPOČINKU

ČO NEROBTE...

- OBMEDZTE PODÁVANIE RÚK
- NEUŽÍVAJTE LIEKY BEZ KONZULTÁCIE S LEKÁROM
- NEKAŠLITE NA VEREJNOSTI

AK MÁTE CHRÍPKU, ZOSTÁňte DOMA A OBMEDZTE KONTAKT S OSTATNÝMI, ABY NEDŔOŠLO K ICH NÁKAZE

AK STE UŽ CHORÍ...

- PRI KAŠLANÍ A/ALEBO KÝCHANÍ SI PRIKRÝVAJTE ÚSTA A NOS PAPIEROVOU VRECKOVKOU, PO POUŽITÍ VRECKOVKU VYHOĎTE DO ODPADKOVÉHO KOŠA
- ODDYCHUJTE A PITE VEĽKÁ TEKUTIN
- KONTAKTUJTE SVOJHO LEKÁRA

www.uvzs.sk
www.euro.who.int/influenza

DÁVAME DO POZORNOSTI

Zdravšia a čistejšia Nová Baňa

Dňa 19. 9. 2020 sa vďaka medzinárodnej iniciatíve „Upracme Slovensko“ spojilo mnoho dobrovoľníkov po celom Slovensku, aby sa zapojili do čistiacej aktivít vo svojom okolí.

Kvôdopádu sa pred časom rozbehla aj moja dcérka, ale hrať sa v ňom nemohla. Dĺžku asi štyroch metrov sme čistili celý deň. Voda bola plná rozbitého skla, pivových vrchnáčikov a rôzneho iného odpadu. Po pár dňoch sme tam prišli znovu a bola opäť znečistená. Po prúde asi prišiel ďalší odpad. Uvažovala som: „Turistická cesta vedie štyri či päť metrov od brehu. Neverím, že by ten odpad hádzali ľudia priamo do potoka. Pravdepodobne musia dávať a vietor sťahovať odpad z turistickej cesty a z holých, vypílených svahov kopca, kde zostalo po pilčíkoch plno plastových fľaš a plechoviek.“

Zapojiť sa do Svetového čistiaceho dňa bolo pre mňa za týchto okolností úplne prirodzené. Ako vlastník danej lokality bolo informované aj mesto Nová Baňa a rovnako aj technické služby mesta, ktoré poskytli vecia na odpad. Do akcie sa zapojilo 14 ľudí, z toho štyri malé deti, ktoré boli plnohodnotní dobrovoľníci a spolupráca s dospelými ich veľmi tešila a naplňovala. Robiť niečo spoločne, vzájomne sa podporiť a popritom sa aj zasmiať je pre nás všetkých ako spoločenské bytosti prirodzené. Takto ide práca vždy od ruky, oveľa rýchlejšie, ako keby sme to robili každý sám a v iny deň.

Podarilo sa nám vyzbierať asi 40 vriec odpadu prevažne plastového charakteru, ale bolo tam aj veľké množstvo rozbitých sklenených fľaš aj nejaké pneumatiky. Vďaka rodine Šuchterovej, ktorá autom opatrne zväzala odpad z okraja lesa po rozbitej mestskej ceste až k zbernému miestu na hornom Chotári, sa nám túto aktivitu podarilo zvládnuť za plánované tri hodinky sobotňajšieho času. Potom čakala doma na každého účastníka ešte ďalšia robota, tak ako to má asi každá rodina v sobotu. Všetci sme sa zhodli, že máme z tejto akcie dobrý pocit a videli sme, že čistejšie prostredie rovnako potešilo mnoho ďalších ľudí, ktorí sa poďakovali prostredníctvom facebookovej stránky mesta Nová Baňa.

Deti ale najviac mrzelo, že sme nestihli vyčistiť aj samotný potok, na ktorý sa najviac tešili. Tento potok, pramení v Novej Bani, rovnako ako Suchý, Novobanský, Kýzový či Zajačí, pričom sa všetky vlievajú do Hrona, tiež v Novej Bani. Čo sa teda týka ich čistoty a kvality, nemáme sa na koho vyhovárať. Sú to naše pramene. Sused Karol Vožár má dom priamo na brehu tohto potoka a už niekoľkokrát volal na odbor životného prostredia, keď videl, ako sa ním do Novej Bane cez známy Starohutský vodopád

leje „močovka“ z družstva, ktorú náravovo púšťajú v čase dažďov, aby sa to „zakrylo“! Je len logické, že v takejto vode nebudú žiť raky, ako si na ne spomínal pán Psoťka. Je napomenutie v tomto prípade postačujúce?

Poznám mamičky hendikepovaných detí, ktoré cielene vyhľadávajú potoky, kde sa môžu deti hrať, lebo ich to neskutočne upokojuje. Jedna z nich to nazvala veľmi príznačne – „potokoterapia“. Potoky v Novej Bani u nás v meste vyvierajú a cez veľkú časť nášho mesta aj tečú, napríklad hneď popri troch základných školách. Keby sa vytvorili zádržné násypy, vsakovacie jamy a jarky, kaskády, keby prebehla rekultivácia lesných ciest, uzavreli sa trativody používané na odpadovú vodu a podobne, mohli by sa udržať trvalo čisté. Takto obhospodávané mestské lesy a potoky zadržia vodu v čase dažďov a vytvoria zásobu na obdobie sucha.

Ak by sme použili spomenuté trvalo udržateľné riešenia, príroda by nám to všetkým vrátila v pozitívnom slova zmysle mnohokrát späť. Či už starým ľuďom, ktorí by si mohli posedieť na lavičkách pri čistom potoku, zaspomínať na staré časy a sledovať šantiace deti, alebo turistom či miestnym, ktorí by napríklad aj pri čistom Starohutskom vodopáde našli vhodné miesto na relax a

pozorovanie prírody. Fotografii a maliari by určite radšej zachytili nádherné prírodné scenérie s čistými riekami či potokmi. Mladí rybári by boli nepochybne tiež nadšení. Učitelia by sa do takéhoto čistého prostredia nepochybne radi aj so svojimi žiakmi vracali ako do prírodnej učebne či na prechádzky. Ľudia z panelákov by našu novobanskú prírodu s jej potokmi a vodopádom možno začali vnímať ako netradičný, čistý, krásny park, ako miesto na pekné prechádzky a osobitne naše potoky ako významný zdroj čistej vody. K tomu máme krásny náučný chodník zo Zvoničky, jazero Tajch a mnohé ďalšie krásy, ktoré ponúka špecifické a výnimočné mesto Nová Baňa.

Spojme sa pre túto krásnu myšlienku, napravme to, čo sme ako generácia pokazili, a vytvoríme pre seba a generácie po nás ešte krajší obraz ako ten, čo majú vo svojich spomienkach uchovaný starí ľudia. Vzdajme úctu vode, tej najvzácnejšej surovine na svete. Buďme inšpiráciou a vzorom pre naše deti. Posuňme hranice toho, čo vnímame, pozrime sa aj na svet mimo múrov našich domov, bytov či mimo hraníc mestskej časti... Vnímajme Novú Baňu ako náš spoločný domov... Je jedinečný a je náš.

Janka Švecová,
Gazdovstvo Zelenka

POHRONSKÉ MÚZEUM NOVÁ BAŇA
ORGANIZÁCIA BANSKOBYSTRICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

TatraLUG SLOVENSKÝ LEGO FANKLUB
Vás srdečne pozývajú na výstavu LEGO hračiek

**Fantázia
v kockách ukrytá**

16.9.2020 – 15.1.2021

VSTUPNÉ: deti 1 Eur, dôchodcovia/študenti 1,50 Eur
dospelí 2 Eur

Po - Pia 9.00 – 17.00 hod.
Ne 13.00 – 17.00 hod.

www.pohronskemuzeum.sk

